

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. wniosła 3 lutego 2021 r. do Sądu Okręgowego w Rzeszowie pozew przeciwko Grupie (...) spółce akcyjnej z siedzibą w P. o zapłatę 294.961,38 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 146.335,56 zł od 3 lutego 2019 r. i od kwoty 148.625,82 zł od 5 lutego 2019 r. oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego w łącznej kwocie 51.046,25 zł (według spisu kosztów) wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazała, że wykonała zobowiązanie dostarczając pozwanej spółce cały zamówiony w ramach umowy dostawy towar, m.in. 4 grudnia 2018 r. 24.280 kg środka (...) i 5 grudnia 2018 r. 24.680 kg środka (...). W związku z tym wystawiła fakturę nr (...) na kwotę 146.335,56 zł oraz fakturę nr (...) na kwotę 148.625,82 zł jednak pozwana nie zapłaciła tych należności (argumentując, że wobec poprzedniego prezesa zarządu powódki prowadzone było postępowanie przygotowawcze o czyn z art. 296a § 1 i 4 k.k.).

Sąd Okręgowy w Rzeszowie nakazem zapłaty wydanym 15 lutego 2021 r. w postępowaniu upominawczym pod sygnaturą VI GNc 53/21 orzekł zgodnie z żądaniem pozwu co do dochodzonego roszczenia oraz zasądził 21.966 zł tytułem kosztów postępowania.

Nakaz zapłaty z odpisem pozwu doręczono pozwanej 22 lutego 2021 r.

Wobec wniesienia przez pozwaną 8 marca 2021 r. sprzeciwu do nakazu zapłaty sprawę zarejestrowano pod sygnaturą VI GC 163/21.

8 marca 2021 r. pozwana Grupa (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. złożyła w urzędzie pocztowym sprzeciw od nakazu zapłaty domagając się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powódki kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwana zaprzeczyła by pozostawała dłużnikiem z tytułu dostaw za towar objęty zamówieniem nr (...), a tym samym by powódce przysługiwała wierzytelność o zapłatę wynagrodzenia za dostarczone pozwanej 360.000 kg środka do powlekania nawozów (...)2. Podała, że na skutek działalności przedstawiciela spółki (...) pozwana spółka poniosła szkodę polegającą na nieuzasadnionej zapłacie różnicy pomiędzy kosztem zakupu przez spółkę (...) substancji antyzbrylających w spółce (...) a kwotą, za jaką pozwana spółka nabywała te substancje od spółki (...), której wysokość wyniosła nie mniej niż 12.191.903 zł. Pozwana dodawała, że pismem wysłanym pocztą 5 marca 2021 r. złożyła oświadczenie o potrąceniu tej wierzytelności z wierzytelnością powodowej spółki wobec pozwanej w łącznej wysokości 3.298.354,47 zł (do sprzeciwu załączono dowód wysłania tego pisma, nie złożono natomiast dowodu doręczenia, w dacie złożenia sprzeciwu pismo nie było jeszcze bowiem doręczone). W związku z tym wierzytelność objęta pozvem uległa – zdaniem pozwanej – w całości umorzeniu.

Z kolei pozvem wniesionym 16 lutego 2021 r. do Sądu Okręgowego w Rzeszowie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. domagała się od pozwanej Grupy (...) spółki akcyjnej z siedzibą w P. kwoty 311.426,16 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 162.197,64 zł od 17 lutego 2019 r. i od kwoty 149.228,52 zł od 19 lutego 2019 r. oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego w łącznej kwocie 53.894,42 zł (według spisu kosztów) wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że wykonała zobowiązanie dostarczając pozwanej spółce cały zamówiony w ramach umowy dostawy towar, m.in. 20 grudnia 2018 r. dostarczyła pozwanej 24.760 kg środka (...), a 18 grudnia 2018 r. 24.420 kg środka F (...). W związku z tym wystawiła fakturę nr (...) na kwotę 162.197,64 zł oraz fakturę nr (...)

na kwotę 149.228,52 zł, jednak pozwana nie zapłaciła tej należności (argumentując, że wobec poprzedniego prezesa zarządu powódki prowadzone było postępowanie przygotowawcze o czyn z art. 296a § 1 i 4 k.k.).

Sąd Okręgowy w Rzeszowie nakazem zapłaty wydanym 15 marca 2021 r. w postępowaniu upominawczym pod sygnaturą VI GNc 79/21 orzekł zgodnie z żądaniem pozwu co do dochodzonego roszczenia oraz zasądził 22.789 zł tytułem kosztów postępowania.

Nakaz zapłaty z odpisem pozwu doręczono pozwanej 8 marca 2021 r.

Wobec wniesienia przez pozwaną 16 marca 2021 r. sprzeciwu do nakazu zapłaty sprawę zarejestrowano pod sygnaturą VI GC 127/21.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana Grupa (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. domagała się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwana zaprzeczyła by pozostawała dłużnikiem z tytułu dostaw za towar objęty zamówieniem nr (...) oraz nr (...) i tym samym by powódce przysługiwała wierzytelność o zapłatę wynagrodzenia za dostarczone pozwanej 360.000 kg środka do powlekania nawozów (...) lub oleju parafinowego F. (...) wynikających z faktury nr (...) oraz faktury nr (...). Podała, że na skutek działalności przedstawiciela spółki (...) pozwana spółka poniosła szkodę polegającą na nieuzasadnionej zapłacie różnicy pomiędzy kosztem zakupu przez spółkę (...) substancji antyzbrylających/odpieniaczy w spółce (...), a kwotą za jaką pozwana spółka nabywała te substancje od spółki (...), której wysokość wyniosła nie mniej niż 12.191.903 zł. Pozwana złożyła przed procesem oświadczenie o potrąceniu tej wierzytelności z wierzytelnością powodowej spółki wobec pozwanej w łącznej wysokości 3.298.354,47 zł. W związku z tym wierzytelność objęta pozwem uległa w całości umorzeniu.

Zarządzeniem z 30 marca 2021 r. Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie połączył na podstawie art. 219 k.p.c. do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę VI GC 127/21 ze sprawą VI GNc 53/21, której w związku z wniesieniem sprzeciwu do nakazu zapłaty nadano sygnaturę VI GC 163/21.

Następnie postanowieniem wydanym 27 maja 2021 r. pod sygnaturą VI GC 163/21 Sąd Okręgowy w Rzeszowie stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie – Sądowi Gospodarczemu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. - zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...) - prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie wytwarzania i przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych, handlu hurtowego i detalicznego z wyłączeniem handlu pojazdami.

Kapitał zakładowy spółki wynosi 55.000 zł. Wspólnikiem posiadającym (...) udziałów o łącznej wartości 54.750 zł był do 2021 r. A. D. (1).

Funkcję członka zarządu spółki (...) do 22 stycznia 2021 r. również sprawował A. D. (1).

22 stycznia 2021 r. podjęta została uchwała zgromadzenia wspólników nr 02/01/2021, na mocy której A. D. (1) został odwołany z zarządu oraz z funkcji prezesa zarządu.

Uchwałą nr 03/01/2021 do zarządu oraz na stanowisko prezesa zarządu został powołany H. D..

Protokół Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników sporządzony został w formie aktu notarialnego przez notariusza A. K.. Do protokołu załączono listę wspólników z ich podpisami:

- A. D. (1) posiadającego (...) udziałów.

- B. D. posiadającej 5 udziałów.

Zarazem H. D. nabył od A. D. (1) udziały o wartości 54.750 zł.

Dowód: wydruk z informacji KRS k. 16-22, 305-311, wydruk pełny z KRS k. 746-752

wyciąg z protokołu w formie aktu notarialnego Rep. A (...) wraz z listą wspólników, k. 23-27, 312-316.

Obecnie prowadzone jest przed Sądem Okręgowym w Szczecinie III Wydziałem Karnym postępowanie karne wobec A. D. (1) oskarżonego o czyny z art. 296a § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 296a § 2 k.k. (akt oskarżenia datowany jest na 20 grudnia 2019 r., postępowanie przygotowawcze prowadzone było pod sygnaturą **RP Ds. 8.219** przez Prokuraturę Regionalną w S. Wydział do Spraw Przystępczości (...)).

Postępowanie przed Sądem Okręgowym w Szczecinie III Wydziałem Karnym wszczęto w sprawie III K 405/19, postanowieniem wydanym na rozprawie 14 kwietnia 2021 r. sprawę przeciwko A. D. (1) wyłączono do odrębnego postępowania, zarejestrowano w repertorium K oraz zawieszono postępowanie w jego sprawie, albowiem z poczynionych ustaleń Sądu w sprawie III K 405/19 wynikało, że stan zdrowia oskarżonego A. D. (1) na chwilę obecną uniemożliwia mu branie udziału w postępowaniu przed Sądem; jednocześnie nie sposób ustalić, czy i kiedy A. D. (1) będzie mógł stawać przed Sądem.

Fakt niesporny, nadto wyciąg z protokołu rozprawy głównej sprawie III K. 405/19 k. 598-599

kserokopia aktu oskarżenia z uzasadnieniem k. 650-675.

Grupa (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie produkcji nawozów i związków azotowych, wydobywania minerałów dla przemysłu chemicznego oraz do produkcji nawozów, produkcji barwników i pigmentów, produkcji pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych, sprzedaży hurtowej wyrobów chemicznych.

Dowód: wydruk z informacji z KRS k. 28-39, 69-74 (odpis), 112-117, 317-328.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w (...) S.A. z siedzibą w P. współpracują od 20 lat.

Grupa (...) S.A. nabywała od (...) sp. z o.o. w J. towary w postaci substancji wykorzystywanych w produkcji (m.in. tzw. antyzbrylacze).

W okresie **od 9 stycznia 2015 r. do 4 grudnia 2018 r.** (...) sp. z o.o. wystawiła na rzecz Grupy (...) S.A. m.in. faktury VAT w ilości 423, opiewające na łączną kwotę **62.084.006,68 zł.**

Towary te dostarczane były przez (...) sp. z o.o. do zakładów (...) (organizacja transportu leżała po stronie (...) sp. z o.o.).

Fakty niesporne, nadto faktury na płycie CD k. 85

Grupa (...) S.A. kupowała od (...) sp. z o.o. m.in. dwa antyzbrylacze o nazwach handlowych (...) oraz F. W..

Producentem tych produktów była (...) S.A. w J..

Fakt niesporny

Od 2012 r. kierownikiem działu technologicznego i głównym technologiem w spółce Grupa (...) był R. P..

Z kolei funkcję specjalisty menadżera produktu w (...) Zakłady (...) pełnił G. I., który wcześniej - od 2011 r. - pełnił funkcję specjalisty do spraw zakupów strategicznych.

Dowód: zakres obowiązków R. P. z 20.11.2014 r. k. 707-722,

zakres obowiązków G. I. z 29.09.2016 r. i z 8.08.2017 r. k.682-684,

689-691.

(...) Zakłady (...) w P. opracowała wewnętrzne procedury dokonywania zakupów substancji wykorzystywanych w procesie produkcji.

Zgodnie z tymi procedurami Biuro Produktów S. posiadało wyłączne kompetencje do kontaktowania się z dostawcami surowców, żadna inna komórka organizacyjna w strukturach spółki nie mogła ujawniać posiadanych informacji na temat źródeł zaopatrzenia, warunków handlowych, logistycznych, ilościowych i jakościowych, realizacji kontraktów. Podstawowymi kryteriami wyboru produktów były warunki ekonomiczne realizacji zamówienia, w tym: cena zakupu wraz z kosztami transportu, warunki płatności, terminy dostawy, przy czym wyboru dokonywało się spośród ofert na surowiec żądanej jakości oraz zgodnych z wymaganym terminem realizacji. Wprowadzenie nowego surowca wymagało przeprowadzenia tzw. procedury zakupu próbnego.

Dowód: dokumenty na płycie CD, k. 741: procedura nr PQ-O-Mo1 Realizacja zakupów,

procedura nr PQ-O-Mo2 Zakupy surowców, procedura nr PQ-O-Po1 Planowanie

produkcji

W sprawie **RP Ds. 8.219** Prokuratur (...) w S. przesłuchał m.in. w charakterze świadka I. R., zatrudnioną od 2002 r. w (...) S.A. w J.. I. R. zeznała, że jako pracownica (...) S.A. w J. - odpowiedzialna za dział technologii oraz laboratorium - uczestniczyła w spotkaniu, które miało miejsce na terenie zakładu Grupy (...) w P., spotkanie zmierzało do zapoznania się pracowników (...) S.A. z linią technologiczną zakładów w P. i pozyskania informacji odnośnie oczekiwań ze strony zakładów w P. co do parametrów wytwarzanego przez (...) S.A. i dostarczonego do (...) Zakładów (...) produktu .. (...) spotkaniu tym uczestniczył m.in. R. P..

Prokuratur (...) przesłuchał również w charakterze świadka E. G. - dyrektora departamentu zakupów strategicznych (...) Zakłady (...). Świadek E. G. zeznała, że w 2019 r. osobiście kontaktowała się z J. A. - pracownikiem (...) S.A. w J., który potwierdził, że technolog zatrudniony w jego zakładzie wielokrotnie był „na produkcji” na terenie zakładu należącego do (...) Zakładów (...) w P., ponieważ (...) S.A. jest jedynym producentem antyzbrylaczy stosowanych w technologii produkcji (...) Zakłady (...) w P., na antyzbrylacze te (...) S.A. w J. posiada patent, są one dostarczane (...) Zakłady (...) za pośrednictwem (...) sp. z o.o. oraz mają nazwy własne (...) oraz F. W..

Dowód: protokół przesłuchania świadka I. R. k. 150-153

protokół przesłuchania świadka E. G. w sprawie RP Ds. 8.219 k. 119-131.

9 stycznia 2015 r. sporządzona została opinia techniczna dla odpieniacza C. firmy (...), w opinii rekomendowano zakup odpieniacza C. stosowanego w ubiegłych latach celem dalszej obserwacji i ustalenia, czy zastosowanie tego środka potwierdzi lepszą efektywność w stosunku do odpieniaczy dotychczas stosowanych. Opinia została podpisana przez R. P., F. G. (Kierownika Biura Szefa Produkcji Jednostki Biznesowej N.) oraz M. Z. (Dyrektora Jednostki Biznesowej N.).

Dowód: opinia techniczna z 9.01.2015 r.

17 kwietnia 2015 r. została sporządzona opinia techniczna nr (...) oraz opinia techniczna nr (...), dotyczące antyzbrylaczy F. oraz (...), w których wskazano, że środki te są najbardziej efektywne i rekomendowane do

użycia. Opinia została sporządzona przez technologa mgr inż. A. S. oraz zaakceptowana przez Kierownika D. Technologicznego Jednostki Biznesowej N. R. P..

Dowód: opinia nr (...) k. 176

opinia nr (...) k. 175

Prezes zarządu (...) Zakłady (...) W. W. (1) oraz niektórzy dyrektorzy tej spółki (m.in. E. G.) byli przekonani, że producentem nabywanych od (...) sp. z o.o. w J. antyzbrylaczy o nazwach handlowych (...) oraz F. W. jest (...) sp. z o.o.

Fakt niesporny

W sprawie **RP Ds. 8.219** Prokuratur (...) w S. przesłuchał w charakterze podejrzanego m.in. A. D. (1), pełniącego w dacie przesłuchania funkcję prezesa zarządu (...) sp. z o.o. w J..

A. D. (1) zeznał, że (...) sp. z o.o. dostarczała antyzbrylacze (...) Zakłady (...) od momentu, kiedy on przejął spółkę, tj. od już 2009 r. lub 2010 r. Następnie zeznał, że w ubiegłym roku (tj. w 2018) spotkał się z R. P., podczas spotkania poprosił go, aby podjął czynności zapewniające (...) sp. z o.o. dalsze dostarczanie antyzbrylaczy (...) Zakłady (...), w zamian za co wręczył mu w kopercie 15.000 zł w gotówce, pieniądze te miały być za to, ażeby R. P. w ramach swoich obowiązków pracowniczych naciskał, że antyzbrylacze z (...) sp. z o.o. są najlepsze. R. P. przyjął te pieniądze w zamian za takie działania.

A. D. (1) zeznał również, że wręczał w latach 2014 - 2015 mniejsze kwoty G. I..

Prokuratur (...) w S. przesłuchał w charakterze podejrzanego także R. P.. R. P. w czasie przesłuchania przyznał, że w latach 2014 - 2018 otrzymał od A. D. (1) łącznie kwotę około 50.000 zł w zamian za rekomendowanie antyzbrylaczy dostarczonych przez (...) sp. z o.o.

Dowód: protokół przesłuchania A. D. (1) k. 154-161

protokół przesłuchania R. P. k. 165-172

W piśmie z 18 maja 2016 r. (niepodpisany) prezes zarządu spółki (...) Zakłady (...) P. W. został poinformowany przez anonimowego autora pisma o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W treści tego pisma zwrócono się o sprawdzenie kontaktów G. I. oraz R. P. z przedstawicielami spółki (...) z uwagi na możliwość popełnienia przestępstwa polegającego na braniu od przedstawicieli ww. spółki (...) za zakup ich surowców.

Dowód: pismo z 18.05.2016 r. k. 187, 470

W sprawie **RP Ds. 8.219** Prokuratur (...) w S. przesłuchał m.in. E. G. - dyrektora departamentu zakupów strategicznych (...) Zakłady (...).

E. G. zeznała w charakterze świadka, że w związku z otrzymywaniem anonimów dotyczących kontaktów G. I. oraz R. P. z przedstawicielami spółki (...) ówczesny prezes zarządu (...) Zakładów (...) W. W. (1) wezwał ją do siebie i pytał, czy wie coś na temat spółki (...), bowiem Zakłady (...) mają z nią obroty rzędu 12-13 milionów rocznie, a jednocześnie on jako prezes zarządu dostaje tego typu anonimy. E. G. ustaliła wówczas z prezesem zarządu W. W. (1), że spółka nie dysponuje żadnymi namacalnymi dowodami i sami nie mają kompetencji z zakresu chemii, żeby narzucić R. P. dokonywanie wyboru innych surowców, bowiem mógłby on wówczas złożyć reklamacje co do całych partii towarów, a to mogłoby być niebezpieczne dla spółki. Zaplanowano wówczas, że podjęte zostaną czynności sprawdzające i kontrolne, żeby sprawę wyjaśnić.

E. G. spotkała się wkrótce również z R. P. i poinformowała go o otrzymywanych przez spółkę anonimach domagając się wyjaśnień, jednak R. P. oświadczył wówczas, że to nie jest prawda i podtrzymywał swoją opinię, że spółka (...) dostarcza jedyny akceptowalny antyzbrylacz.

E. G. jako świadek przed prokuratorem zeznała również, że po objęciu funkcji dyrektora w 2016 r. zaczęły do niej docierać informacje, że R. P. na każdy samochód z dostawą antyzbrylaczy z (...) sp. z o.o. otrzymuje po 500 zł. Informację tą przekazał E. G. po raz pierwszy zatrudniony w spółce prawnik r.pr. P. S., który poinformował ją, że w kuluarach różnych barów prawniczych w S. wszyscy o tym mówią. W tym samym czasie wykonana została opinia R. P. dotycząca zakupu odpieniaczy, E. G. zeznała, że pomimo tego, iż było trzech różnych dostawców spośród których (...) sp. z o.o. oferował produkt najdroższy, R. P. rekomendował zasadność zakupu właśnie od spółki (...). Na opinii tej podpisał się również ówczesny dyrektor Jednostki Biznesowej N. A. D. (2).

Dowód: protokół przesłuchania świadka E. G. w sprawie RP Ds. 8.219 k. 119-131.

W sprawie **RP Ds. 8.219** Prokuratur (...) w S. przesłuchał również w charakterze świadka prezesa zarządu (...) Zakładów (...) W. W. (1). W. W. (1) zeznał, że po otrzymaniu anonimowego pisma z 18 maja 2016 r. dokonał czynności sprawdzających treść anonimu rozmawiając z dyrektorem E. G., która miała sprawdzić temat od strony cen i palety ewentualnych dostawców, zaś od strony technologicznej wątek ten sprawdzała główna technolog M. Z.. W. W. (1) był wówczas przekonany, że (...) sp. z o.o. jest producentem dostarczanych surowców. Odpowiedź technologów była taka, jest to środek sprawdzony, gwarantuje uzyskanie odpowiedniej jakości produktów, wprowadzenie zamiennika musiałoby się łączyć z próbami technologicznymi i mogłoby obniżyć jakość produktów końcowych. Z kolejno uzyskiwanych informacji W. W. (1) dowiedział się, że źródłem anonimu mógł być wewnętrzny konflikt w firmie (...) - między współnikami tej spółki. Uwzględniając te informacje W. W. (1) uznał, że nie ma przesłanek aby zawiadamiać odpowiednie instytucje o możliwości popełnienia przestępstwa.

Dowód: protokół przesłuchania W. W. (1) k. 181-184

21 czerwca 2016 r. sporządzona została notatka służbowa ze spotkania dyrektorów i pracowników (...) Zakłady (...), które odbyło się w biurze dyrektora (...) N., na którym obecni byli: A. D. (2) (dyrektor (...) N.), E. G. (dyrektor departamentu zakupów strategicznych), A. B. (szef operacyjny (...) N.), G. I. (specjalista menadżer produktu), R. P. (kierownik działu technologicznego (...) N.).

Tematem spotkania było sklasyfikowanie i określenie przydatności środków stosowanych przez (...) N. do powlekania nawozów oraz określenie sposobów wprowadzenia nowych środków.

W notatce odnotowano, że na spotkaniu wysłuchano opinii R. P. odnośnie środków antyzbrylających.

Po wysłuchaniu jego opinii zdecydowano wówczas, że odpieniacz będzie sprowadzany w okresach dwumiesięcznych tylko od jednego dostawcy tj.:

- czerwiec-lipiec od spółki (...),
- sierpień-wrzesień od (...),
- październik-listopad od (...)

Po tym okresie zostanie przeprowadzona analiza skuteczności poszczególnych środków i wydana rekomendacja odnośnie wyboru dostawców.

Dowód: notatka z 21.06.2016 r. k. 209-212, 492-495 + oferta i oferta FW

Po spotkaniu z czerwca 2016 r. nadal trwała współpraca między spółkami (...) sp. z o.o. i (...) Zakłady (...), która nadal nabywała od (...) sp. z o.o. w J. towary w postaci substancji wykorzystywanych w produkcji.

(...) sp. z o.o. wystawiała za dostarczony towar faktury VAT.

Fakty niesporne, nadto faktury na płycie CD k. 85

1 marca 2018 r. (...) sp. z o.o. w J. (reprezentowana przez prezesa zarządu A. D. (1)) oraz (...) spółka akcyjna w J. (reprezentowana przez prezesa zarządu i prokurenta) zawarła umowę o współpracy handlowej, której celem była sprzedaż przez dostawcę odbiorcy produktów specjalnych z aktualnej oferty handlowej dostawcy (§ 1 umowy).

W § 4 ust. 3 wskazano, że strony dopuszczają w szczególnych przypadkach możliwość realizowania dostaw wg „Formuły (...) magazyn odbiorcy”. W takim przypadku dostawca obciąży odbiorcę dodatkowo kosztami związanymi z transportem produktów do miejsca przeznaczenia w wysokości, w której dostawca został obciążony nimi przez przewoźnika.

Umowa została zawarta na czas nieoznaczony, przy czym każda ze stron w każdym czasie może rozwiązać umowę za jednomiesięcznym wypowiedzeniem (§ 9 ust. 1 umowy).

Dowód: umowa z 1.03.2018 r. k. 188-191

W 2018 r. (...) Zakłady (...) zatrudniła na stanowisku głównego specjalisty departamentu zakupów strategicznych J. W..

Fakt niesporny

27 września 2018 r. J. W. pojechał do J., gdzie odbyło się spotkanie służbowe w siedzibie (...) sp. z o.o.

Ze spotkania tego J. W. sporządził notatkę służbową, w której wskazał, że spotkanie było wynikiem przejęcia przez J. W. od września 2018 r. obszaru zakupów środków do powlekania i chęcią osobistego poznania dostawców. Dalej w notatce wskazał, że spółka (...) jako jedyny dostawca nawozów przekazała 25 września 2018 r. informację mailową o podwyższeniu cen środków do powlekania na IV kwartał 2018 r. tłumacząc to wzrostem cen surowców do produkcji. J. W. wcześniej uzyskał informację, że (...) sp. z o.o. jest producentem powlekiaczy. J. W. - jako pisał w notatce - spotkał się z prezesem zarządu (...) sp. z o.o. A. D. (1), który wyjaśnił mu, że (...) sp. z o.o. nie jest producentem powlekiaczy, produkcja odbywa się w firmie (...) w J. i w C..

W drugiej części spotkania - jak opisano w notatce - omawiany był zakup powlekiaczy na IV kwartał 2018 r., J. W. rekomendował obniżenie ceny przez (...) sp. z o.o. W pewnym momencie A. D. (1) zaproponował, żeby nie zmieniać oferty, a za każdą dostawę J. W. otrzyma 500 zł. J. W. poprosił o krótką przerwę w spotkaniu, dalszą część spotkania postanowił nagrywać. Poinformował wówczas, że A. D. (1) powinien uważać przy składaniu takich propozycji, ponieważ różnie to może się skończyć. Na tym spotkanie zakończyło się.

O jego przebiegu J. W. poinformował swoją przełożoną dyrektor E. G. oraz sporządził pisemną notatkę.

Dowód: notatka ze spotkania z 27.09.2018 r. k. 185-186.

Notatka J. W. została przedłożona prezesowi zarządu (...) Zakłady (...) W. W. (1), który opatrzył ją swoim podpisem i notatką o treści: (...) powiadomić”.

Dowód: notatka ze spotkania z 27.09.2018 r. k. 185-186.

Po spotkaniu służbowym J. W. z A. D. (1), tj. po 27 września 2018 r., zarząd i dyrektorzy spółki Grupa (...) dowiedzieli się, że producentem antyzbrylaczy i odpieniaczy nie jest spółka (...), tylko (...) S.A.

Dowód: notatka ze spotkania z 27.09.2018 r. k. 185-186

1 października 2018 r. przedstawiciele spółki Grupa (...) w osobach: T. P. (wiceprezes zarządu), W. Z. (wiceprezes zarządu), E. G. (dyrektor departamentu zakupów strategicznych) podpisali dokument zatytułowany „Zamówienie nr (...)”, sporządzony na papierze firmowym (...), w którego treści określono warunki dostawy i warunki płatności przez sprzedającego (...) sp. z o.o. na rzecz zamawiającego Grupę (...) S.A. środka do powlekania nawozów (...)2, sprzedawanych pod nazwą handlową (...) 15 dostaw +/- 2 dostawy w opcji kupującego w okr. 4Q`18.

Środek transportu miał zapewnić dostawca surowca, tj. (...) sp. z o.o.

W treści zamówienia poproszono o awizację wysyłki towaru.

Odnutowano, że dokument sporządził J. W..

Dowód: „zamówienie nr (...)” k. 40, 329.

1 października 2018 r. ci sami przedstawiciele spółki spółka Grupa (...) podpisali kolejny dokument, zatytułowany „Zamówienie nr (...)”, dotyczący periodycznego, w okresie od 1 października do 31 grudnia 2018 r. dostarczania przez spółkę (...) łącznie 288.000 kg oleju parafinowego sprzedawanego pod nazwą handlową F. (...) – 12 dostaw +/- 2 dostawy w opcji kupującego w okr. 4Q`18.

Środek transportu miał zapewnić dostawca surowca, tj. (...) sp. z o.o.

W treści zamówienia poproszono o awizację wysyłki towaru.

Odnutowano, że dokument sporządził J. W..

Dowód: „zamówienie nr (...)” k. 330.

W wyniku realizacji „zamówienia nr (...)” spółka (...) 5 grudnia 2018 r. dostarczyła spółce Grupa (...) 24.280 kg surowca (...). Towar odebrał B. W..

6 grudnia 2018 r. spółka (...) dostarczyła spółce Grupa (...) 24.680 kg surowca (...). Towar odebrał C. L..

W związku z dostarczeniem towaru na podstawie „zamówienia nr (...)” spółka (...) wystawiła spółce Grupa (...) następujące faktury VAT:

- nr (...) z 5 grudnia 2018 r. na kwotę 146.335,56 zł brutto tytułem dostawy 24.280 kg surowca (...), z terminem zapłaty do 3 lutego 2019 r.;
- nr (...) z 7 grudnia 2018 r. na kwotę 148.625,82 zł brutto tytułem dostawy 24.680 kg surowca (...), z terminem zapłaty do 5 lutego 2019 r.

Dowód: dokument WZ nr (...) k. 41, dokument WZ nr (...) k. 42,

faktura VAT nr (...) k. 44, faktura VAT nr (...) k. 45.

17 grudnia 2018 r. spółka (...) dostarczyła spółce Grupa (...) 24.380 kg surowca F. W.. Towar odebrał S. Ł..

18 grudnia 2018 r. spółka (...) dostarczyła spółce Grupa (...) 24.780 kg surowca (...). Towar odebrał D. K..

W związku z dostarczeniem towaru na podstawie „zamówienia nr (...)” spółka (...) wystawiła spółce Grupa (...) fakturę VAT nr (...) z 18 grudnia 2018 r. na kwotę 162.197,64 zł brutto tytułem dostawy 24.420 kg surowca F. (...), z terminem zapłaty do 16 lutego 2019 r.

Natomiast w związku z dostarczeniem towaru na podstawie „zamówienia nr (...)” spółka (...) wystawiła spółce Grupa (...) fakturę VAT nr (...) z 20 grudnia 2018 r. na kwotę 149.228,52 zł brutto tytułem dostawy 24.760 kg surowca (...), z terminem zapłaty do 18 lutego 2019 r.

Obie faktury zostały sprawdzone pod względem formalnym i rachunkowym oraz zaksięgowane.

Dowód: dokument WZ nr (...) k. 331, dokument WZ nr (...) k. 333.

faktura VAT nr (...) k. 335, faktura VAT nr (...) k. 336.

Grupa (...) spółka akcyjna w P. nie zapłaciła (...) sp. z o.o. za towary dostarczone na mocy zamówień z 1 października 2018 r. o numerach (...) i (...), za które (...) sp. z o.o. wystawiła faktury VAT o numerach nr (...), (...), (...), (...).

Fakty niesporne

Tymczasem - w piśmie z 27 listopada 2018 r. - (...) S.A. złożyła (...) sp. z o.o. wypowiedzenie umowy o współpracy z 1 marca 2028 r. na podstawie § 9 ust. 1 umowy, z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Dowód: wypowiedzenie (...) S.A. z 27.11.2018 r. k. 192, 475.

W korespondencji e-mail z 12 grudnia 2018 r. R. S. - inżynier sprzedaży (...) S.A. - przedstawił J. W. i E. G. z (...) Zakłady (...) oferty sprzedaży surowców (...) i F. W. na I kwartał 2019 r. (e-mail wysłano do wiadomości J. A. z (...) S.A.).

Dowód: e-mail z 12.12.2018 r. k. 219-221, 502-504

W korespondencji e-mail z 12 grudnia 2018 r. A. D. (1) przedstawił J. W. oferty sprzedaży surowców (...) i F. W. na I kwartał 2019 r. W odpowiedzi, J. W. zaproponował ceny, które byłyby dla spółki satysfakcjonujące oraz zapytał, czy A. D. (1) byłby w stanie przyjąć tą propozycję cenową. W odpowiedzi e-mail z 12 grudnia 2018 r. A. D. (1) przedstawił J. W. zweryfikowaną ofertę sprzedaży surowców (...) i F. W. na I kwartał 2019 r.

Dowód: e-maile z 12.12.2018 r. z ofertami k. 222-225, 505-508

W sprawie **RP Ds. 8.219** E. G. - dyrektor departamentu zakupów strategicznych (...) Zakładów (...) - przesłuchana w charakterze świadka wyjaśniła, że uzyskała kontakt z J. A. z (...) S.A. w celu nawiązania współpracy bezpośrednio z tą spółką, tj. z pominięciem (...) sp. z o.o. jako pośrednika. Doszło do spotkania w W. z udziałem E. G., J. W. oraz pracowników (...) S.A. - J. A. i R. S.. Na tym spotkaniu E. G. poinformowała przedstawicieli (...) S.A., że zmierza do skracania łańcucha dostaw i zamierza kupować bezpośrednio od producentów, dlatego też (...) Zakłady (...) chciałyby kupować surowce bezpośrednio od (...) S.A. (...) S.A. poinformowali ją jednak, że mają umowę z (...) sp. z o.o. i dlatego - mimo tego, iż wiedzą o tym, że ich produkt sprzedawany jest (...) Zakłady (...), co więcej ich technolog przyjeżdżał do P. w celu przeprowadzenia wspólnych badań nad produktem - w sprawie bezpośredniej współpracy muszą skontaktować się z zarządem. Następnie J. A. poinformował telefonicznie E. G., że dostali zgodę od swojego zarządu na wypowiedzenie umowy z (...) sp. z o.o., ale z uwagi na długoletnie relacje z tą spółką chcieliby rozstać się z nimi zgodnie z zapisami kontraktu, tym samym współpraca z (...) Zakłady (...) mogłoby być nawiązana dopiero od lutego 2019 r.

Dowód: protokół przesłuchania świadka E. G. w sprawie RP Ds. 8.219 k. 119-131.

W piśmie z 15 stycznia 2019 r. dyrektor biura sprzedaży parafin (...) S.A. J. A. poinformował spółkę Grupa (...) o tym, że jest ona producentem antyzbrylaczy do nawozów dostarczanych tej spółce o nazwach handlowych G. oraz F. W., które to nazwy zostały nadane na życzenie pośrednika - (...) sp. z o.o. Sposób otrzymywania tych produktów chroniony jest patentem, którego właścicielem jest spółka (...) S.A. Poinformował również, że receptury antyzbrylaczy

zostały dostosowane do potrzeb (...) Zakłady (...), z uwzględnieniem specyfiki produkowanych nawozów oraz sposobu ich wytwarzania.

Dowód: pismo z 15.01.2019 r. k. 218, 501.

Od lutego 2019 r. dostawcą antyzbrylaczy do spółki Grupa (...) jest (...) S.A.

Fakt niesporny.

Tymczasem - w styczniu 2019 r. - Prokurator Prokuratury (...) w S. wydał postanowienie o wszczęciu śledztwa w sprawie o numerze **RP I Ds 8.2019**.

Postanowienie w styczniu 2019 r. zostało doręczone Grupie (...) S.A. w P..

Fakt niesporny

30 stycznia 2019 r. Grupa (...) S.A. w P. złożyła G. I. oraz R. P. pisemne oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia wskazując jako powód ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych, jakimi są obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy oraz obowiązek ochrony jego mienia. Jednocześnie wskazano, że zarówno G. I. jak i R. P. dopuścili się nadużycia uprawnień i niedopełnienia obowiązków wynikających z obowiązujących u pracodawcy zasad w zakresie procedowania przy zamówieniach surowców od spółki (...) oraz podejmowali niedopuszczalne czynności preferencyjne na rzecz spółki (...) w zamian za korzyści majątkowe, wskutek których to czynności spółce Grupa (...) wyrządzona została szkoda majątkowa.

(...) Zakłady (...) w złożonych oświadczeniach twierdziła, że wiedzę o wskazanych wyżej przyczynach uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia pracodawca powziął 29 stycznia 2019 r. wskutek doręczenia postanowienia Prokuratury (...) w S. z 25 stycznia 2019 r. w sprawie Rp I Ds 8.2019, z którego wynika, że G. I. i R. P. w postępowaniu tym przyznali się do zarzucanych im czynów.

Dowód: oświadczenie z 30.01.2019 r. dotyczące G. I. k. 265-266, 548-549,

oświadczenie z 30.01.2019 r. dotyczące R. P. k. 729-730.

Postępowanie w sprawie RP I Ds 8.2019 prowadził Prokurator Prokuratury (...) w S. K. G., w ramach tego postępowania w styczniu 2019 r. przesłuchano:

- E. G. (23 stycznia 2019 r.) w charakterze świadka,
- J. W. (24 stycznia 2019 r.) w charakterze świadka,
- I. R. (24 stycznia 2019 r.) w charakterze świadka,
- A. D. (1) (24 stycznia 2019 r.) w charakterze podejrzanego ,
- R. P. (25 stycznia 2019 r.) w charakterze podejrzanego.

Następnie przesłuchano:

- W. W. (1) (5 kwietnia 2019 r.),
- L. G. (15 kwietnia 2019 r.) ,
- B. M. (2019 r.),
- M. M. (1) (2019 r.),

- C. W. (13 czerwca 2019 r.).

Dowód: protokół przesłuchania świadka E. G. k. 119-131,

protokół przesłuchania świadka J. W. k. 132-149,

protokół przesłuchania świadka I. R. k. 150-153,

protokół przesłuchania A. D. (1) k. 154-161,

protokół konfrontacji A. D. (1) i R. P. z 25.01, k. 162-164,

protokół przesłuchania R. P. k. 165-172,

protokół przesłuchania W. W. (1) k. 181-184,

protokół przesłuchania L. G. k. 193-196,

protokół przesłuchania B. M. k. 197-201,

protokół przesłuchania M. M. (1) k. 202-206,

protokół konfrontacji k. 206-208,

protokół przesłuchania C. W. k. 215-217.

W dniach 24 i 25 stycznia 2019 r. starszy inspektor delegatury (...) w S. M. Ł. sporządził 4 protokoły oględzin rzeczy w sprawie III K. 405/19.

Oględzinom poddane zostały dokumenty z segregatora z fakturami, zabezpieczone w toku przeszukania siedziby (...) sp. z o.o., które zostało dokonane 23 stycznia 2019 r.

Funkcjonariusz (...) sporządził tabelę nr 1 przedstawiającą zestawienie faktur zakupowych i sprzedażowych, których stroną transakcji jest (...) sp. z o.o. ze wskazaniem różnicy wartości towaru przy jego zakupie od wymienionych tam podmiotów i sprzedaży do Grupy (...) S.A.

Ponadto sporządził tabelę nr 2, w której przedstawił zestawienie faktur zakupowych dla (...) sp. z o.o. dotyczących usług transportowych.

Dowód: 4 protokoły oględzin rzeczy z 24.01.2019 r. w sprawie III K. 405/19 k. 228-239,

511-522

zestawienie faktur za 2018 r. k. 240-242,

zestawienie faktur zakupowych dot. usług transportowych k. 243-244,

zestawienie faktur za 2017 r. k. 245-247,

zestawienie faktur zakupowych dot. usług transportowych k. 248-250,

zestawienie faktur za 2016 r. k. 251-253,

zestawienie faktur zakupowych dot. usług transportowych k. 254-257,

zestawienie faktur za 2015 r. k. 258-260,

zestawienie faktur zakupowych dot. usług transportowych k. 261-264.

W piśmie z 25 kwietnia 2019 r. spółka (...) wezwała spółkę Grupa (...) do zapłaty w terminie do 10 maja 2019 r. należności z 22 faktur VAT o łącznej wartości 3.298.354,47 zł z ustawowymi odsetkami w transakcjach handlowych, w tym z tytułu faktur: nr (...).

Pismo to zostało odebrane 29 kwietnia 2019 r.

Dowód: wezwanie do zapłaty z pełnomocnictwem k. 46-50,

kserokopia potwierdzenia odbioru k. 51-52.

W piśmie z 15 maja 2019 r. spółka Grupa (...) wezwała (...) sp. z o.o. do zapłaty kwoty 12.191.903 zł tytułem odszkodowania w terminie do 21 maja 2019 r.

W wezwaniu wskazano, że w wyniku działalności spółki (...) pracownicy spółki Grupa (...) dokonywali zakupów substancji antyzbrylających w spółce (...) mając świadomość, że jest ona tylko pośrednikiem handlowym, jednocześnie gdyby nie zachowanie prezesa zarządu spółki C. zakup tych substancji zostałby dokonany w spółce (...) S.A. będącej ich producentem, zgodnie z zasadami rynkowymi. Podano, że w wyniku tej działalności spółka Grupa (...) poniosła szkodę, która w latach 2015-2018 wyniosła nie mniej niż 12.191.903 zł (w 2015 r. – 3.166.432,30 zł, w 2016 r. – 3.022.364,84 zł, w 2017 r. – 2.937.394,12 zł, w 2018 r. – 3.065.711,78 zł).

Dowód: pismo z 15.05.2019 r. k. 267, 550.

W piśmie z 1 sierpnia 2019 r. (...) sp. z o.o. złożyła w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie wniosek o zawiązanie do próby ugodowej obejmującej kwotę 3.298.354,47 zł. Wyjaśniła, że kwota ta wynika z niezapłaconych faktur VAT wystawionych w związku z realizacją zamówień na rzecz spółki Grupa (...).

13 listopada 2019 r. odbyło się posiedzenie pojednawcze, na którym nie doszło do zawarcia ugody.

Dowód: wniosek o zawiązanie do próby ugodowej z pełnomocnictwem k. 53-58,

protokół z 13.11.2019 r. k. 61.

20 grudnia 2019 r. sporządzony został akt oskarżenia przeciwko:

I. R. P. o czyn z art. 296a § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

II. G. I. o czyn z art. 296a § 1 k.k.

III. A. D. (1) o czyny z art. 296a § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 296a § 2 k.k.

Oskarżono:

I. R. P., syna J. i J. zd. L., ur. (...) w S., zam. P. ul. (...), legitymującego się dowodem osobistym seria (...), PESEL (...), o to że:

w okresie pomiędzy 2014 a 2018 rokiem w P., K. i innych miejscowościach na terenie Polski, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, pełniąc funkcję kierownika (...) S.A. przyjął korzyści majątkowe od A. D. (1) prezesa zarządu (...) sp. z o. o., w łącznej kwocie co najmniej 50.000 złotych, tym:

- w okresie od 2014 do połowy 2018 roku w toku zaplanowanych spotkań kilka razy roku przyjmował kwoty w wysokości od 2.000 do 5.000 zł,
- w drugiej połowie 2018 roku w prywatnym mieszkaniu w K. kwotę 15.000 złotych,

w zamian za nadużycie uprawnień oraz niedopełnienie obowiązków przez niego w zakresie procedowania przy zamówieniach surowców od (...) sp. z o.o. oraz o niedopuszczalne czynności preferencyjne na rzecz (...) sp. z o.o. polegające na kontynuowaniu zakupu antyzbrylaczy przez Zakłady (...) od (...) sp. z o. o. mając wiedzę, iż (...) sp. z o.o. występuje, jako pośrednik w transakcji, zaś wytwórcą antyzbrylacza jest (...) S.A., co skutkowało zakupem antyzbrylacza po wyższej cenie i podejmowanie czynności mających na celu negatywną ocenę ofert konkurencyjnych wobec (...) sp. z o.o., które to czynności były przez niego podejmowane w siedzibie Grupy (...) S.A, z czego uczynił sobie stałe źródło dochodu, czym dział na szkodę Grupy (...) S.A,

tj. o czyn z art. 296a § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

II. G. I., syna W. i I. z domu M., ur. (...) w S., zam. S. ul. (...), legitymującego się dowodem osobistym seria (...), PESEL (...), o to że:

w okresie pomiędzy 2014 a 2015 rokiem w P. i w K. będąc zatrudnionym w Grupie (...) S.A. na stanowisku specjalisty ds. zakupów strategicznych w Biurze (...) w Grupie (...) S.A. przyjął korzyść majątkową od A. D. (1) - prezesa zarządu (...) sp. z o. o., w łącznej kwocie co najmniej 2.000 złotych, w zamian za nadużycie uprawnień oraz niedopełnienie obowiązków przez niego w zakresie procedowania przy zamówieniach surowców od (...) sp. z o. o. oraz niedopuszczalne czynności preferencyjne na rzecz C. sp. z o. o. polegające na kontynuowaniu zakupu antyzbrylaczy przez Zakłady (...) od (...) sp. z o.o. mając wiedzę, iż (...) sp. z o. o. występuje, jako pośrednik w transakcji, zaś wytwórcą antyzbrylacza jest (...) S.A., co skutkowało zakupem antyzbrylacza po wyższej cenie i podejmowanie czynności mających na celu negatywną ocenę ofert konkurencyjnych wobec (...) sp. z o. o., które to czynności były przez niego podejmowane w siedzibie Grupy (...) S.A, czym dział na szkodę Grupy (...) S.A,

tj. o czyn z art. 296a § 1 k.k.

III. A. D. (1), syna J. i R. z domu S., ur. (...) w J., zam. J. ul. (...), legitymującego się dowodem osobistym seria (...), PESEL (...), o to, że:

1) w okresie pomiędzy 2014 a 2018 rokiem w P., K. i innych miejscowościach na terenie Polski, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc prezesem (...) sp. z o. o. wręczył R. P. pełniącemu funkcję kierownika (...) S.A. korzyść majątkową w łącznej kwocie co najmniej 50.000 złotych, w tym:

- w okresie od 2014 do połowy 2018 roku w toku zaplanowanych spotkań kilka razy w roku przyjmował kwoty w wysokości od 2.000 do 5.000 złotych,
- w drugiej połowie 2018 roku w prywatnym mieszkaniu w K. kwotę 15.000 złotych,

w zamian za nadużycie uprawnień oraz niedopełnienie obowiązków przez R. P. w zakresie procedowania przy zamówieniach surowców od (...) sp. z.o.o. oraz niedopuszczalne czynności preferencyjne na rzecz (...) sp. z o.o. polegające na kontynuowaniu zakupu antyzbrylaczy przez Zakłady (...) od (...) sp. z o. o. mając wiedzę, iż (...) sp. z o.o. występuje, jako pośrednik w transakcji, zaś wytwórcą antyzbrylacza jest (...) S.A., co skutkowało zakupem antyzbrylacza po wyższej cenie i podejmowanie czynności mających na celu negatywną ocenę ofert konkurencyjnych wobec (...) sp. z o. o., które to czynności były przez R. P. podejmowane w siedzibie Grupy (...) S.A., z czego uczynił sobie stałe źródło dochodu, czym dział na szkodę Grupy (...) S.A.,

tj. o czyn z art. 296a § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

2) w okresie pomiędzy 2014 a 2015 rokiem w P. i w K. będąc prezesem (...) sp. z o. o. wręczył zatrudnionemu w Grupie (...) S.A. na stanowisku specjalisty ds. zakupów strategicznych w Biurze (...) w Grupie (...) S.A. G. I. korzyść majątkową w łącznej kwocie co najmniej 2.000 złotych, w zamian za nadużycie uprawnień oraz niedopełnienie obowiązków przez G. I. w zakresie procedowania przy zamówieniach surowców od (...) sp. z o.o. oraz niedopuszczalne czynności preferencyjne na rzecz (...) sp. z o.o. polegające na kontynuowaniu zakupu antyzbrylaczy przez Zakłady (...), od (...)

sp. z o. o., który miał wiedzę, iż (...) sp. z o. o. występuje, jako pośrednik w transakcji, zaś wytwórcą antyzbrylacza jest (...) S.A., co skutkowało zakupem antyzbrylacza po wyższej cenie i podejmowanie czynności mających na celu negatywną ocenę ofert konkurencyjnych wobec (...) sp. z o. o., które to czynności były przez G. I. podejmowane w siedzibie Grupy (...) S.A, czym dział na szkodę Grupy (...) S.A.,

tj. o czyn z art. 296a § 2 k.k.

3) w okresie pomiędzy wrześniem 2018 r. a dniem 23 stycznia 2019 r. w P. i J., w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc prezesem (...) sp. z o. o., obiecał udzielić głównemu specjalistce Departamentu Zakupów Strategicznych (...) P., J. W. korzyść majątkową w postaci kwoty 500 złotych, od każdego transportu surowców do Grupy (...) S.A. w postaci antyzbrylaczy, łącznie 50.000 złotych rocznie, w zamian za nadużycie uprawnień oraz niedopełnienie obowiązków przez J. W. w zakresie procedowania przy zamówieniach surowców od (...) sp. z o.o. oraz niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz (...) sp. z o.o. polegające na kontynuowaniu zakupu antyzbrylaczy przez Zakłady (...) od (...) sp. z o.o., który miał wiedzę, iż (...) sp. z o. o. występuje, jako pośrednik w transakcji, zaś wytwórcą antyzbrylacza jest (...) S.A., co skutkowało zakupem antyzbrylacza po wyższej cenie i podejmowanie czynności mających na celu negatywną ocenę ofert konkurencyjnych wobec (...) sp. z o.o., które to czynności były przez J. W. podejmowane w siedzibie Grupy (...) S.A., czym działał na szkodę Grupy (...) S.A., z czego uczynił sobie stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 296a § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Dowód: kserokopia aktu oskarżenia z uzasadnieniem k. 650-675.

W piśmie datowanym na 5 marca 2021 r. (wysłanym w urzędzie pocztowym w tym samym dniu) spółka Grupa (...) złożyła spółce (...) oświadczenie o potrąceniu swojej wierzytelności w kwocie 12.191.903 zł z tytułu odszkodowania za szkodę polegającą na nieuzasadnionej zapłacie różnicy pomiędzy kosztem zakupu przez spółkę (...) substancji antyzbrylających/odpieniaczy od spółki (...), a kwotą za jaką spółka Grupa (...) nabywała powyższe surowce od spółki (...) na skutek działań korupcyjnych podejmowanych w imieniu i na rzecz spółki (...) - z wierzytelnością spółki (...) w kwocie 3.298.354,47 zł z tytułu należności opisanych w wezwaniu do zapłaty z 25 kwietnia 2019 r., tj. z faktur VAT: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) oraz (...) wraz z wierzytelnościami z tytułu odsetek za opóźnienie, także należnych na podstawie ustawy z dnia 8.03.2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Wskazano, że w wyniku tego potrącenia spółce Grupa (...) nadal przysługuje roszczenie o zapłatę kwoty 8.893.548,53 zł.

9 marca 2021 r. powyższe pismo zostało doręczone (...) sp. z o.o., odbiór pokwitował prezes zarządu H. D..

Dowód: pismo z 5.03.2021 r. k. 282-283, 565-566,

potwierdzenie nadania k. 284, 567,

potwierdzenie odbioru k. 568.

W piśmie z 10 marca 2021 r. spółka (...) zakwestionowała wierzytelność spółki Grupa (...) w kwocie 12.191.903 zł z tytułu odszkodowania podnosząc, że twierdzenie takie jest niedookreślone i nie pozwala na jednoznaczne zidentyfikowanie rzekomej wierzytelności. Nadto zaprzeczyła aby spółka (...) spowodowała jakąkolwiek szkodę po stronie spółki Grupa (...). Zarzuciła również brak precyzyjnego wyliczenia wysokości szkody. Spółka (...) wyraziła zapatrywanie, że jeżeli (...) Zakłady (...) uważa inaczej, to powinna skierować stosowne roszczenia na drogę postępowania sądowego i poddać ową kwestię pod rozstrzygnięcie sądu powszechnego.

Dowód: pismo z 10.03.2021 r. k. 569-570.

Sąd zważył, co następuje:

Powódka (...) sp. z o.o. w J. dochodziła w połączonych sprawach łącznie czterech roszczeń:

w pozwie wniesionym 3 lutego 2021 r. (zarejestrowanym początkowo pod sygnaturą VI GNc 53/21, a następnie VI GC 163/21 przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie):

- zapłaty 146.335,56 zł objętych fakturą nr (...) z 5 grudnia 2018 r., z tytułu dostawy środka (...) w ilości 24.280 kg na podstawie „zamówienia nr (...)” z 1 października 2018 r., z terminem zapłaty do 3 lutego 2019 r.;
- zapłaty 148.625,82 zł objętych fakturą nr (...) z 7 grudnia 2018 r., z tytułu dostawy środka (...) w ilości 24.660 kg na podstawie „zamówienia nr (...)” z 1 października 2018 r., z terminem zapłaty do 5 lutego 2019 r.;

w pozwie wniesionym 16 lutego 2021 r. (zarejestrowanym początkowo pod sygnaturą VI GNc 79/21, a następnie VI GC 127/21 przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie):

- zapłaty 162.197,64 zł objętych fakturą nr (...) z 18 grudnia 2018 r., z tytułu dostawy towaru F. (...) w ilości 24.420 kg na podstawie „zamówienia nr (...)” z 1 października 2018 r., z terminem zapłaty do 16 lutego 2019 r.;
- zapłaty 149.228,52 zł objętych fakturą nr (...) z 20 grudnia 2018 r., z tytułu dostawy towaru (...) w ilości 24.760 kg na podstawie „zamówienia nr (...)” z 1 października 2018 r., z terminem zapłaty do 18 lutego 2019 r.

Tym samym powódka pozwem wniesionym 3 lutego 2021 r. dochodziła zapłaty łącznie 294.961,38 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od 146.335,56 zł od 3 lutego 2019 r. oraz od 148.625,82 zł od 5 lutego 2019 r., natomiast pozwem wniesionym 16 lutego 2021 r. dochodziła zapłaty łącznie 311.426,16 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od 162.197,64 zł od 17 lutego 2019 r. oraz od 149.228,52 zł od 19 lutego 2019 r.

Powódka wywodziła, że w ramach stałych relacji gospodarczych między stronami doszło do złożenia przez pozwaną 1 października 2018 r. pisemnych zamówień: nr (...) (na dostarczenie łącznie w okresie października-grudnia 2018 r. 360.000 kg środka do powlekania nawozów (...)) oraz nr (...) (na dostarczenie łącznie w okresie października-grudnia 2018 r. 288.000 kg oleju parafinowego sprzedawanego pod nazwą handlową F. W.), w związku ze zrealizowanymi dostawami powódka wystawiła pozwanej opisane wyżej faktury VAT nr (...) z terminami zapłaty odpowiednio 3 lutego 2019 r., 5 lutego 2019 r., 16 lutego 2019 r. oraz 18 lutego 2019 r.

Powódka stała przy tym na stanowisku, że zawarte przez strony umowy były umowami dostawy, gdyż zamówienia zakładały dostarczenie przez powódkę produktu dostosowanego pod względem właściwości fizycznych i chemicznych do indywidualnych potrzeb pozwanej. Powódka w uzasadnieniach obu pozwów wskazywała jednocześnie, że pozwana odmówiła zapłaty m.in. za wskazane w pozwach faktury ze względu na to, że wobec byłego prezesa zarządu powódki A. D. (1) prowadzone jest postępowanie przygotowawcze (karne) o czyn z art. 296a § 1 i 4 k.k., jednakże zdaniem powódki fakt ten pozostaje bez wpływu na istnienie zobowiązania pozwanej.

Umowa dostawy uregulowana została w art. 605 k.c., zgodnie z którym: przez umowę dostawy dostawca zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz do ich dostarczania częściami albo periodicznie, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny.

Dostawa jest umową nazwaną, której pierwotnym celem było uregulowanie wytworzenia w obrocie gospodarczym przez wytwórcę na rzecz odbiorcy rzeczy oznaczonych rodzajowo, wytworzonych w przyszłości. Elementem zwykle z tym związanym jest przeniesienie własności wytworzonych rzeczy. Treścią dostawy jest: zobowiązanie dostawcy do wytworzenia rzeczy oznaczonych co do gatunku oraz do ich dostarczania częściami lub periodicznie odbiorcy, który zobowiązany jest do ich odebrania i do zapłacenia ceny. Podstawowym obowiązkiem wytwórcy jest wytworzenie rzeczy, a w odniesieniu do obowiązków odbiorcy ustawodawca wprowadza typowe dla sprzedaży pojęcie ceny stanowiącej zasadniczo ekwiwalent przeniesienia własności nabywanego przedmiotu sprzedaży. W doktrynie sporne

jest przy tym, czy w zakresie realizacji obowiązku wytworzenia rzeczy dostawca może powierzyć wytworzenie przedmiotu dostawy innym podmiotom. W przypadku poglądu kwestionującego taką możliwość podkreśla się, że stałaby ona na przeszkodzie realizacji przez odbiorcę jego uprawnień dotyczących kontroli procesu wytwarzania oznaczonych co do gatunku rzeczy będących przedmiotem umowy (uregulowanych w art. 608 k.c.), a powstały stosunek prawny w rzeczywistości zbliżałby się wówczas do sprzedaży lub pośrednictwa. Mogą jednak wystąpić sytuacje, w których udział kontrahenta dostawcy w wytwarzaniu rzeczy może wynikać z przyczyn celowościowo uzasadnionych, np. ze względów technologicznych [por. Jezioro w: red. G., M., Kodeks cywilny. K., W. 2021, art. 605 k.c.].

Pozwana kwestionowała taki charakter prawny umów zawartych przez złożenie zamówień z 1 października 2018 r. (nr (...) i nr (...)), bowiem wywodziła, że powódka w rzeczywistości nie była producentem dostarczanego towaru (producentem takim była (...) S.A. z siedzibą w J.), a jedynie pośrednikiem sprzedającym go pozwanej po uprzednim zakupie od producenta, o czym producent poinformował pozwaną w piśmie z 15 stycznia 2019 r., a wcześniej pracownik pozwanej J. W. informację taką pozyskał od ówczesnego prezesa zarządu powódki A. D. (1) w trakcie spotkania służbowego, które odbyło się w J. 27 września 2018 r. Powódka ustosunkowując się do wniesionych przez pozwaną sprzeciwów w piśmie procesowym z 19 maja 2021 r. przyznała zresztą, że w istocie działała jako pośrednik, kupując zamawiany przez pozwaną towar od (...) S.A. a następnie sprzedając go pozwanej i dostarczając do P. (po cenie sprzedaży dla pozwanej wyższej niż cena zakupu od producenta).

Tym samym podstawy prawnej roszczenia powódki należało upatrywać w przepisach o umowie sprzedaży, uregulowanej art. 535 i nast. k.c.

Zgodnie z art. 535 § 1 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Na tle stanowisk procesowych stron za bezsporne należało uznać, iż pozwana zakupiła na podstawie złożonego przez siebie „zamówienia nr (...)” i „zamówienia nr (...)” towar objęty fakturami VAT nr (...). Powódka przyjęła zamówienia, dostarczyła towar do zakładu pozwanej w P., następnie pozwana wykorzystwała go w swojej działalności produkcyjnej nie zgłaszając żadnych uwag co do jego jakości (nie zgłaszając wad). Co za tym idzie pozwana przyznawała, że po stronie powódki powstały wierzytelności objęte wskazanymi w pozwach fakturami VAT, płatne w datach wskazanych fakturach. Innymi słowy między stronami nie ma sporu co do istnienia wierzytelności powódki objętych połączonymi sprawami.

Obrona pozwanej w obu sprzeciwach do nakazów zapłaty (doręczonych jej odpowiednio wraz z pozwami 22 lutego 2021 r. oraz 8 marca 2021 r.) sprowadzała się do podniesienia zarzutu potrącenia, bowiem wg pozwanej dochodzone przez powódkę wierzytelności uległy umorzeniu w całości wskutek potrącenia dokonanego na mocy oświadczenia o potrąceniu wysłanego przez pozwaną 5 marca 2021 r. listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, który został doręczony powódce 9 marca 2021 r. (stosownie do potwierdzenia odbioru – k. 568 oraz treści odpowiedzi na nie ze strony powódki datowanej na 10 marca 2021 r.).

W oświadczeniu o potrąceniu – podpisanym prezesa zarządu pozwanej W. W. (1) i wiceprezesa zarządu T. P. – pozwana twierdziła, że przysługuje jej wierzytelność w wysokości 12.191.903 zł z tytułu odszkodowania za szkodę polegającą na nieuzasadnionej zapłacie różnicy pomiędzy kosztem zakupu przez powódkę substancji antyzbrylających/odpieniaczy w (...) S.A. a kwotą, za jaką pozwana nabywała powyższe surowce od powódki na skutek działań korupcyjnych podejmowanych w imieniu i na rzecz powódki, szczegółowo opisanych w wezwaniu do zapłaty z 15 maja 2019 r., z wierzytelnością powódki wobec pozwanej w wysokości 3.298.354,47 zł z tytułu należności szczegółowo opisanych w wezwaniu do zapłaty z 25 kwietnia 2019 r. (stwierdzonych fakturami VAT nr (...) wraz z wierzytelnościami z tytułu odsetek za opóźnienie, w tym należnych na podstawie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych).

Rozstrzygnięcie w obu połączonych sprawach sprowadza się zatem do oceny zasadności dokonanego przez pozwaną potrącenia.

Przed przystąpieniem do oceny zasadności potrącenia podkreślenia wymaga, że zarzut potrącenia jest oświadczeniem o podwójnym charakterze, a mianowicie zarzutem procesowym (wywołującym skutki procesowe) i oświadczeniem woli (wywołującym skutki materialnoprawne), zaś od tego zarzutu należy odróżnić zarzut wygaśnięcia zobowiązania w wyniku złożonego oświadczenia o potrąceniu - oświadczenie o potrąceniu zostaje wówczas złożone poza procesem, a w toku procesu zostaje zgłoszony „zarzut potrącenia”, który ma wówczas charakter wyłącznie procesowy.

W rozpoznawanej sprawie pozwana złożyła oświadczenie o potrąceniu w obu połączonych sprawach **w toku procesu** (po doręczeniu pozwu), podniesiony przez nią zarzut potrącenia jest więc zarówno zarzutem procesowym jak i oświadczeniem woli materialnoprawnym. Jak już bowiem wspomniano oświadczenie o potrąceniu doręczono prezesowi zarządu powódki 9 marca 2021 r. (por. potwierdzenie odbioru – k. 568), natomiast odpisy pozwów w połączonych sprawach doręczono pozwanej odpowiednio 22 lutego 2021 r. i 8 marca 2021 r. W obu sprawach pozew został zatem doręczony pozwanej wcześniej, niż doręczono prezesowi zarządu powódki H. D. oświadczenie pozwanej o potrąceniu (złożenie tego oświadczenia zostało zgodnie z art. 61 § 1 k.c. dokonane przez pozwaną z chwilą, gdy doszło do powódki w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią, tj. właśnie 9 marca 2021 r.). Tym samym w obu połączonych sprawach oświadczenie o potrąceniu wywołujące skutek materialnoprawny zostało złożone przez pozwaną w toku procesu (po doręczeniu pozwanej pozwu).

Między stronami nie ma sporu co do tego, że w sprawie niniejszej zastosowanie znajduje art. 203¹ § 1 k.p.c., zgodnie z którym: podstawą zarzutu potrącenia może być tylko wierzytelność pozwanego z tego samego stosunku prawnego co wierzytelność dochodzona przez powoda, chyba że wierzytelność pozwanego jest niesporna lub uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego.

Nadto zgodnie z § 2 wskazanej jednostki redakcyjnej pozwany może podnieść zarzut potrącenia nie później niż przy wdaniu się w spór co do istoty sprawy albo w terminie dwóch tygodni od dnia, gdy jego wierzytelność stała się wymagalna, zaś zgodnie z § 3 zarzut potrącenia może zostać podniesiony tylko w piśmie procesowym. Do pisma tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pozwu, z wyjątkiem przepisów dotyczących opłat.

Art. 203¹ § 1 k.p.c. wprowadza trzy alternatywne przesłanki dopuszczalności zarzutu potrącenia.

- 1) wynikanie wierzytelności z tego samego stosunku prawnego;
- 2) niespornaść wierzytelności pozwanego przedstawionej do potrącenia;
- 3) uprawdopodobnienie wierzytelności przedstawionej do potrącenia dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego.

Oznacza to, że z punktu widzenia statuowanych w tym przepisie wymogów związanych z podstawą zarzutu potrącenia, spełnienie choćby jednej z ww. przesłanek, przesądza o procesowej dopuszczalności tego zarzutu [por. A. O. w: red. P. R., Kodeks postępowania cywilnego. K., Legalis 2021, art. 203¹ k.p.c.; S. w: red. S., Kodeks postępowania cywilnego. K.. Art. 1-505³⁹. T. I, W. 2019, art. 203¹ k.p.c.; G. w: red. M., Kodeks postępowania cywilnego. T. K.. Art. 1-205, W. 2019, art. 203¹ k.p.c.].

W rozpoznawanej sprawie nie została spełniona żadna z przesłanek dopuszczalności zarzutu potrącenia.

Ad 1

W przypadku pierwszej z tych przesłanek w doktrynie wskazuje się, iż z brzmienia art. 203¹ k.p.c. jednoznacznie wynika, że chodzi o ten sam (a nie np. taki sam, czyli identyczny), stosunek prawny, a więc stosunek prawny

wynikający z jednej i tej samej czynności prawnej (np. umowy) lub zdarzenia prawnego [por. A. O. w: red. P. R., Kodeks postępowania cywilnego. K., Legalis 2021, art. 203¹ k.p.c.]. Jednocześnie wskazuje się, iż pojęcie to należy interpretować w sposób ścisły, co oznacza, że nie może stanowić podstawy zarzutu potrącenia wierzytelność pozwanego, która pozostaje w jakimkolwiek związku z wierzytelnością powoda, lecz wyłącznie wierzytelność wynikająca z tego samego stosunku [por. S. w: red. S., Kodeks postępowania cywilnego. K.. Art. 1-505³⁹. T. I, W. 2019, art. 203¹ k.p.c.]. Dostrzega się przy tym, iż może zaistnieć sytuacja, w której powód obejmie jednym pozwem kilka roszczeń wynikających z przynajmniej dwóch stosunków prawnych, np. z dwóch umów łączących strony. Powstaje wówczas wątpliwość, czy wzajemna wierzytelność pozwanego (w całości lub w części) wynikająca z jednej z tych stosunków prawnych może być przedmiotem zarzutu potrącenia w stosunku do wierzytelności powoda wynikającej z tego drugiego stosunku prawnego. Zarówno wykładnia literalna, jak i celowościowa art. 203¹ § 1 k.p.c. jednak przemawiają przeciwko takiemu pogładowi. Wierzytelność będącą podstawą potrącenia należy bowiem łączyć z tą wierzytelnością powoda, która wynika z tego samego stosunku prawnego. Jeżeli pozwany będzie chciał dokonać potrącenia swojej wierzytelności z wierzytelnością powoda wynikającą z innego stosunku prawnego, zarzut potrącenia jest niedopuszczalny [por. S. w: red. S., Kodeks postępowania cywilnego. K.. Art. 1-505³⁹. T. I, W. 2019, art. 203¹ k.p.c.].

W niniejszej sprawie zarzut potrącenia podniesiony przez pozwaną nie dotyczy tego samego stosunku prawnego, w którym mają źródło dochodzone przez powódkę wierzytelności. Powódka dochodzi bowiem roszczeń opartych na dwóch umowach zawartych 1 października 2018 r. (poprzez złożenie przez pozwaną zamówienia nr (...) i zamówienia nr (...) oraz przyjęcie tych zamówień przez powódkę). Tym samym źródłem zobowiązania, z którego powódka wywodzi swoje wierzytelności objęte żądaniem połączonych pozwów jest umowa (a ściślej dwie umowy sprzedaży, każda zawarta poprzez złożenie osobnego zamówienia), zaś podstawą prawną żądania powódki jest art. 535 § 1 k.c. Natomiast źródłem zobowiązania, które pozwana przedstawiła do potrącenia, miałyby być czyn niedozwolony popełniony przez powodową spółkę, zaś podstawą prawną wierzytelności z tego tytułu miałyby być art. 416 k.c. (pozwana do potrącenia przedstawia wierzytelność odszkodowawczą, przy czym szkoda w majątku pozwanej miała powstawać na przestrzeni lat 2015-2018 wskutek deliktów popełnianych przez ówczesnego prezesa zarządu powódki A. D. (1)).

Z powyższego wynika, że wierzytelności powódki dochodzone pozwem oraz wierzytelność pozwanej przedstawiona do potrącenia nie wynikają z tego samego stosunku prawnego (źródłem stosunku zobowiązaniowego, z którego powstały niesporne wierzytelności powódki jest umowa, źródłem stosunku zobowiązaniowego, z którego miałyby powstać sporna wierzytelność pozwanej miałyby być czyn niedozwolony popełniony przez powódkę). Już w tym miejscu zasygnalizować przy tym trzeba - co będzie przedmiotem dalszych rozważań - że między stronami istnieje spór, czy czyn ten popełnił A. D. (1) jako osoba fizyczna działając w swojej sferze osobistej, czy też czyn ten popełniła powódka jako osoba prawna, którą reprezentował A. D. (1) jako piastun organu.

Ad 2

Brak drugiej z przesłanek dopuszczalności zarzutu potrącenia, jaką jest niesporność wierzytelności pozwanego przedstawionej do potrącenia, nie wymaga na tle rozpoznawanej sprawy szerszego uzasadnienia. Powódka konsekwentnie kwestionowała ażeby ponosiła odpowiedzialność odszkodowawczą wobec pozwanej z tytułu czynów piastuna jej organu - byłego prezesa zarządu A. D. (1), co podkreślała zarówno w pismach przedprocesowych, jak i w toku niniejszego procesu. Między stronami istnieje spór co do istnienia wierzytelności pozwanej z art. 416 k.c., który znalazł swój wyraz m.in. w niniejszym postępowaniu sądowym.

Ad 3

Trzecią przesłanką dopuszczalności zarzutu potrącenia jest uprawdopodobnienie wierzytelności przedstawionej do potrącenia dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego. Także ta przesłanka nie została spełniona w niniejszej sprawie.

Na tle tej przesłanki w doktrynie wskazuje się, iż: „wymóg uprawdopodobnienia wiarygodności dokumentami należy rozumieć ściśle, w tym znaczeniu, że dla jego spełnienia konieczne jest, aby zarówno sama **zasada**, jak i **wysokość** określonej wiarygodności mogły być uprawdopodobnione za pomocą dokumentów (w oparciu o ich treść) bez potrzeby sięgania do innych środków dowodowych (w tym zwłaszcza o charakterze osobowym)” [por. A. O. w: red. P. R., Kodeks postępowania cywilnego. K., Legalis 2021].

W przypadku odmiennej wykładni, a więc przyjęcia, że pozwany winien w procesie przedstawić dokument (lub dokumenty), z których wynika dana wiarygodność, ale dla jej uprawdopodobnienia może posiłkować się również innymi środkami dowodowymi, cel takiego ograniczenia nie zostałby w pełni zrealizowany.

W doktrynie podkreśla się zarazem, że w przypadku, w którym Sąd uzna, że wiarygodność powoda nie została dostatecznie uprawdopodobniona przedłożonymi przez niego dokumentami, Sąd powinien pominąć zarzut potrącenia jako niedopuszczalny [por. A. O. w: red. P. R., Kodeks postępowania cywilnego. K., Legalis 2021, art. 203¹ k.p.c.; S. w: red. S., Kodeks postępowania cywilnego. K.. Art. 1-505³⁹. T. I, W. 2019, art. 203¹ k.p.c.].

Mając na uwadze powyższe rozważania należy poddać ocenie, czy wiarygodność pozwanej przedstawiona do potrącenia została uprawdopodobniona dokumentami nie pochodzącym od pozwanej co do zasady, jak również czy została uprawdopodobniona takimi dokumentami co do wysokości.

Dokumentami, które pozwana złożyła w tym celu, są przede wszystkim: akt oskarżenia przeciwko A. D. (1) oraz protokoły przesłuchania świadków i podejrzanych przez prokuratora. Protokół przesłuchania świadka bądź podejrzanego w postępowaniu w prowadzonym przez prokuratora jest dowodem z dokumentu, w oparciu o ten dokument można zakładać, że uprawdopodobnione zostały fakty, które świadek/podejrzany przedstawił w swoich zeznaniach, o ile nie budzą one wątpliwości w powiązaniu z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Na etapie oceny dopuszczalności zarzutu potrącenia w świetle art. 203¹ § 1 k.p.c. nie jest jednak dopuszczalne przesłuchanie przez Sąd tych osób, których zeznania zostały spisane przez prokuratora w dokumencie stanowiącym protokół z przesłuchania.

Pozwana wywodzi przedstawioną do potrącenia wiarygodność z art. 416 k.c., zgodnie z którym: osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu.

Sprawcą zawinionego zachowania, będącego źródłem szkody, jest wówczas osoba fizyczna będąca piastunem organu osoby prawnej i działająca w tym charakterze, tj. podejmująca działania w zakresie czynności, które są ustawowo przypisane organowi osoby prawnej. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest to zgodnie z art. 201 § 1 k.s.h. prowadzenie spraw spółki i jej reprezentacja. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jako osoba prawna ponosi zatem odpowiedzialność odszkodowawczą na podstawie art. 416 k.c., jeżeli czyn bezprawny popełniła osoba fizyczna będąca piastunem spółki, podejmująca działania związane z prowadzeniem spraw spółki i jej reprezentacją.

W sprawie niniejszej uprawdopodobniono dokumentem w postaci aktu oskarżenia, że A. D. (1) (były prezes zarządu powódki) popełnił zarzucane mu aktem oskarżenia czyny. Zgodnie bowiem z art. 303 k.p.k. postępowanie przygotowawcze (tak w formie śledztwa jak i dochodzenia) wszczyna się jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, z kolei wejście tego postępowania w fazę ad personam i przedstawienie zarzutów podejrzanemu, a następnie wniesienie aktu oskarżenia opierają się na wysokim stopniu uprawdopodobnienia przez zgromadzony materiał dowodowy, że dana osoba popełniła dane przestępstwo (udowodnienie pozostaje bowiem przedmiotem postępowania karnego przed Sądem). Co za tym idzie akt oskarżenia przeciwko danej osobie uznać można w postępowaniu cywilnym (przy uwzględnieniu, że podlega on ocenie stosownie do art. 233 k.p.c., jak każdy inny środek uprawdopodobnienia), za dokument nadający się do uprawdopodobnienia, że dana osoba dokonała danego czynu zabronionego.

Akt oskarżenia skierowany do Sądu przez prokuraturę przeciwko A. D. (1) po zakończeniu postępowania przygotowawczego prowadzonego pod sygnaturą RP I Ds 8.2019 (k. 650-675) jest przy tym dokumentem nie pochodzącym od pozwanej.

Aktem oskarżenia (k. 650-675) oskarżono A. D. (1) o czyny z art. 296a § 2 k.k. oraz z art. 296a § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na szkodę pozwanej, z których oskarżony uczynił sobie stałe źródło dochodu.

Dla odczytania treści normatywnej art. 296a § 2 k.k. konieczne jest przy tym przytoczenie § 1 tej jednostki redakcyjnej, zgodnie z którym:

kto, pełniąc funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą lub pozostając z nią w stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, żąda lub przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, w zamian za nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową albo stanowiące czyn nieuczciwej konkurencji lub niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Z kolei zgodnie z § 2:

tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

Oba przytoczone przepisy regulują typ podstawowy przestępstwa łapownictwa menedżerskiego. Były piastun organu powódki A. D. (1) oskarżony został o popełnienie tego czynu zabronionego, przy czym w akcie oskarżenia zaakcentowano dwie kwestie: po pierwsze A. D. (1) działał na szkodę Grupy (...) S.A. (pозwanej), po drugie z opisanego aktem oskarżenia działania uczynił „sobie” (tj. A. D. (1)) stałe źródło dochodu.

Odnosnie pierwszej kwestii wskazać trzeba, że A. D. (1) działał na szkodę pozwanej, ale zgodnie z aktem oskarżenia wysokość tej szkody nie została przez prokuratora oceniona wyżej niż 200.000 zł.

Należy bowiem zauważyć, że § 3 art. 296a reguluje typ uprzywilejowany czynu zabronionego jakim jest łapownictwo menedżerskie, zaś § 4 typ kwalifikowany, stanowiąc że:

jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 wyrządza znaczną szkodę majątkową, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Pojęcie znacznej szkody majątkowej zostało z kolei zdefiniowane w art. 115 § 5 w zw. z § 7 k.k. Zgodnie z brzmieniem art. 115 § 5 k.k.:

mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200.000 złotych,

natomiast zgodnie z art. 115 § 7 k.k.:

przepis § 5 stosuje się odpowiednio do określenia „znaczna szkoda” oraz określenia „wartość lub łączna wartość jest znaczna”.

Co za tym idzie skoro A. D. (1) postawiono zarzuty dokonania czynu z art. 296a § 2 k.k. w typie podstawowym, a nie kwalifikowanym, należy przez to rozumieć, że w ocenie wnoszącego akt oskarżenia prokuratora w toku postępowania przygotowawczego zostało wykazane, że wskutek działań A. D. (1) pozwana poniosła szkodę w kwocie nie wyższej niż 200.000 zł.

Po drugie w akcie oskarżenia zaakcentowano, że A. D. (1) z opisanego aktem oskarżenia działania uczynił sobie (a nie powodowej spółce) stałe źródło dochodu. Również to wynika z kwalifikacji prawnej czynu, która odwołuje się do art. 65 § 1 k.k., a przepis ten stanowi iż:

przepisy dotyczące wymiaru kary, środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2, stosuje się także do sprawcy, który z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu lub popełnia przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa oraz wobec sprawcy przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

W rozpoznawanej sprawie między stronami powstał spór dotyczący tego, czy A. D. (1), popełniając czyn zarzucany mu aktem oskarżenia, działał jako piastun organu powódki, czy też popełnił ten czyn jako osoba fizyczna podejmująca działania spoza zakresu czynności organu osoby prawnej, co jest dla rozstrzygnięcia sprawy o tyle istotne, że - jak już wyjaśniono wyżej - osoba prawna popełnia czyn niedozwolony z art. 416 k.c. o tyle, o ile piastun organu będący sprawcą zawinonego zachowania stanowiącego źródło szkody działał w charakterze organu, a nie jako osoba fizyczna podejmująca czynności w swojej sferze osobistej.

Obie strony przywołują w niniejszym procesie w pismach procesowych orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych w tym temacie, m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2020 r. w sprawie IV CSK 546/18, w którego uzasadnieniu wskazano:

„Przypisanie odpowiedzialności deliktowej osobie prawnej na podstawie art. 416 KC jest uwarunkowane kilkoma przesłankami, w tym wymaganiem, by sprawcą zawinonego zachowania, będącego źródłem szkody, był piastun organu osoby prawnej działający w tym charakterze. Nie każde zawinione zachowanie osoby fizycznej będącej piastunem organu osoby prawnej pociąga za sobą odpowiedzialność tej osoby prawnej. Przypisanie osobie prawnej rozważanej odpowiedzialności zakłada, że zachowanie sprawcze pochodzi od jej organu, a więc, że sprawca niedozwolonego zachowania działał w tym właśnie charakterze, nie zaś w swojej sferze osobistej, co uzasadniałoby obciążenie odpowiedzialnością wyłącznie sprawcy. Sprawca musi działać w wykonywaniu funkcji organu osoby prawnej, względnie, że jego działanie musi pozostawać w związku z piastowaniem funkcji organu”.

Kwalifikując zachowanie A. D. (1), o które został on oskarżony, Sąd orzekający w sprawie niniejszej nie ma wątpliwości, że czyn opisany aktem oskarżenia nie może być potraktowany jako czyn osoby prawnej (powódki). A. D. (1) oskarżony został o przestępstwo łapownictwa menedżerskiego. Teoretycznie można wyobrazić sobie sytuację, w której osoba prawna (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) popełnia przestępstwo łapownictwo menedżerskiego. W takiej hipotetycznej sytuacji zgromadzenie wspólników powinno upoważnić zarząd do podjęcia czynności polegającej na wręczeniu określonej osobie łapówki pochodzącej ze środków finansowych spółki (które musiałyby zostać wyodrębnione z majątku spółki z przeznaczeniem na ten cel i odpowiednio zaksięgowane). Osoba będąca piastunem organu wykonująca taką uchwałę popełniłaby wówczas czyn bezprawny - zgodnie z teorią organu jako spółka - wręczając łapówkę w postaci środków pieniężnych pochodzących z majątku spółki. Jest to jednak sytuacja czysto hipotetyczna, w zasadzie można założyć, że nie występująca w obrocie, strony niniejszego procesu nie twierdzą zresztą, że taka sytuacja w rozpoznawanej sprawie zaistniała. Zaistniała natomiast inna sytuacja - uprawdopodobnione zostało, że A. D. (1) wręczał łapówki podejmując czynności w swojej sferze osobistej (nie działał bowiem w zakresie czynności przypisanych zarządowi spółki), czyniąc sobie z tych czynności stałe źródło dochodu, był bowiem większościowym wspólnikiem powodowej spółki posiadającym (...) z 2000 udziałów i jako taki wspólnik czerpał zyski z jej działalności.

A. D. (1) – co uprawdopodobniono aktem oskarżenia – popełnił zatem czyn kwalifikowany jako łapownictwo menedżerskie działając we własnym imieniu (jako osoba fizyczna), a nie jako piastun organu. Zakresem obowiązków prezesa zarządu spółki – co należy jeszcze raz podkreślić – nie było objęcie wręczaniem łapówek z majątku spółki, było natomiast objęcie jej reprezentowanie. Jak już wspomniano akt oskarżenia stanowi, że A. D. (1) uczynił z przestępczej działalności stałe źródło dochodu sobie, a nie powodowej spółce, tym samym nawet sama redakcja aktu oskarżenia przemawia za tym, że prokurator nie kwalifikował działania A. D. (1) jako działania piastuna organu powodowej spółki, tylko jako działanie podejmowane przez niego w sferze osobistej.

Tym samym uznać należało, że (...) sp. z o.o. nie popełniła czynu polegającego na dawaniu łapówek (łapownictwo menedżerskie), czyn taki popełnił natomiast A. D. (1).

W cytowanym przez pozwaną wyroku Sądu Najwyższego wydanego w sprawie IV CSK 546/18 Sąd Najwyższy zasadnie akcentował, że wykonywanie funkcji członka zarządu obejmuje m.in. reprezentację spółki, w tym przy prowadzeniu negocjacji lub zawieraniu umów; na tej płaszczyźnie można zatem oceniać działania bądź zaniechania piastuna organu.

Przenosząc powyższe na płaszczyznę rozpoznawanej sprawy wskazać trzeba, że hipotetycznie czynem A. D. (1) jako piastuna organu (...) sp. z o.o. mogłoby być nieuczciwe prowadzenie negocjacji z pozwaną spółką, w ramach których A. D. (1) zataiłby przed przedstawicielami pozwanej, że posiada wiedzę, iż pracownicy pozwanej przyjmują łapówki w zamian za rekomendowanie produktu pochodzącego od (...) sp. z o.o. Taki czyn mógłby być kwalifikowany jako czyn A. D. (1) podejmowany w charakterze piastuna organu (...) sp. z o.o. (tym samym byłby to czyn powódki w rozumieniu art. 416 k.c.), w dalszych rozważaniach czyn taki mógłby być poddany ocenie pod kątem tego, czy zachowanie sprawcy było zawinione oraz czy pozostawało w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, która wg pozwanej powstała w jej majątku na skutek takiego działania.

A. D. (1) nie popełnił jednak opisanego wyżej czynu, nie prowadził bowiem negocjacji z zarządem pozwanej. Przypomnieć należy – odwołując się w tym miejscu do części uzasadnienia obejmującej chronologicznie opisane fakty składające się na stan faktyczny niniejszej sprawy – że umowy, z których powódka wywodzi swoje roszczenia, zawarte zostały w wyniku dwóch zamówień złożonych przez pozwaną. Zamówienia te pozwana złożyła z własnej woli 1 października 2018 r., zostały one podpisane przez dwóch wiceprezesów zarządu pozwanej oraz dyrektora E. G., zaś sporządzone zostały na papierze firmowym pozwanej przez J. W.. Umowy te zostały zawarte bez żadnych negocjacji prowadzonych przez A. D. (1) jako piastuna organu powódki z zarządem pozwanej (inną kwestią jest przy tym to, że – jak uprawdopodobniono aktem oskarżenia – A. D. (1) równolegle popełniał czyn łapownictwa menedżerskiego dając łapówki pracownikom pozwanej i czyniąc z tego sobie stałe źródło dochodu).

Kolejną kwestią wymagającą rozważenia jest to, czy A. D. (1) jako piastun organu powódki popełnił czyn polegający na zaniechaniu, tj. na niepoinformowaniu pozwanej, że jej pracownicy biorą łapówki, co może (ale nie musi) być przyczyną rekomendowania przez nich (...) spółki (...) jako najlepszego na rynku dla potrzeb produkcji prowadzonej przez pozwaną (jak bowiem wskazują zebrane w sprawie dokumenty produkt oferowany przez (...) sp. z o.o. pod nazwą handlową (...) oraz F. W. faktycznie był najlepszy dla potrzeb produkcji prowadzonej przez pozwaną, został bowiem specjalnie przygotowany pod proces technologiczny pozwanej, czemu służyły m.in. wizyty technologów (...) S.A. w zakładzie pozwanej).

Oceniając tą kwestię należy mieć na uwadze, że pozwana w dniu 1 października 2018 r., tj. w dacie składania zamówień, z których powódka dochodzi roszczeń w niniejszej sprawie, wiedziała już o tym, że (...) sp. z o.o. nie jest producentem zamawianych od niej produktów. Pozwana w tej dacie miała już także wiedzę o tym, że A. D. (1) proponował pracownikowi pozwanej J. W. przyjęcie łapówki w zamian za rekomendowanie produktów oferowanych przez (...) sp. z o.o. (zdarzenie to miało miejsce 27 września 2018 r., J. W. poinformował o tym swoich przełożonych niezwłocznie po powrocie z J. w pisemnej notatce). Co więcej można przyjąć, że dokumentami zgłoszonymi w sprawie zostało uprawdopodobnione (por. protokoły zeznań świadków przed prokuratorem), iż zarząd i dyrekcja pozwanej wiedzieli już od kilku lat, że istnieje podejrzenie łapownictwa na terenie zakładu pozwanej w P., znane były też nazwiska potencjalnych sprawców łapownictwa będących pracownikami pozwanej. Wynikało to z anonimów, które prezes zarządu pozwanej W. W. (1) otrzymywał w 2016 roku, natomiast dyrektor E. G. (co wynika z jej zeznań złożonych przed prokuratorem) dowiedziała się obejmując obowiązki dyrektora, że już od dłuższego czasu w kulisach różnych (...) barów prawniczych mówi się o łapówkach przyjmowanych m.in. przez R. P..

Dla przyjęcia odpowiedzialności z art. 416 k.c. konieczne jest, ażeby szkoda wywołana zawinionym działaniem piastuna organu podejmującego czynności w tym charakterze pozostawała w normalnym związku przyczynowym z działaniem tego organu (art. 361 § 1 k.c.).

Na tle rozpoznawanej sprawy stan rzeczy wyglądał tak, że jedynym czynem, jaki można byłoby zarzucić A. D. (1) i który mógłby on popełnić działając jako piastun organu powódki jest czyn polegający na zaniechaniu, tj. na niepoinformowaniu zarządu pozwanej o braniu łapówek przez pracowników pozwanej w zamian za rekomendowanie produktów (...) sp. z o.o. Jednakże czyn ten nie pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą w majątku pozwanej, którą pozwana zgłosiła do potrącenia. Skoro do pozwanej docierały informacje o braniu łapówek przez jej pracowników i zarazem mimo tej wiedzy pozwana decydowała się nadal zamawiać towary u powódki, co więcej w dniu 1 października 2018 r. pozwana złożyła zamówienie (na produkty, których dotyczy niniejsza sprawa) wiedząc o tym, że (...) sp. z o.o. nie jest producentem zamawianych towarów, zaś A. D. (1) proponował łapówkę J. W., to nie można przyjąć, że istnieje związek przyczynowy między wskazanym wyżej zaniechaniem ze strony A. D. (1) i szkodą w majątku pozwanej.

Aby wykazać adekwatny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. należy przejść dwa etapy rozumowania, z których pierwszy polega na wykazaniu, czy określony skutek w ogóle pozostaje w relacji przyczynowej do zdarzenia pierwotnego, co ustala się stosując tzw. test sine qua non. Stosując ten test w sprawie niniejszej przyjąć należy, że nawet gdyby A. D. (1) powiadomił zarząd i dyrekcję pozwanej o tym, że (...) sp. z o.o. nie jest producentem środków (...) i F. W. oraz poinformował zarząd i dyrekcję pozwanej o braniu łapówek przez jej pracowników, to i tak pozwana zamówiłaby w dniu 1 października 2018 r. te produkty, ponieważ zamówienie pozostało złożone mimo tego, że pozwana taką wiedzę w tym dniu już miała, uzyskała ją bowiem od J. W., a wcześniej z jeszcze innych źródeł.

Z powyższego wynika, że w oparciu o zebrane w sprawie dokumenty nie można zarzucić piastunowi powódki A. D. (1) uprawdopodobnienia takiego bezprawnego czynu, który pozostawałby w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą, na którą pozwana powołuje się składając w niniejszym procesie oświadczenie o potrąceniu.

Skoro pozwana czynu tego nie uprawdopodobniła dokumentami nie pochodzącymi od pozwanej, to – jak wyjaśniono powyżej przytaczając poglądy doktryny – rzeczą Sądu było pominięcie zarzutu potrącenia jako niedopuszczalnego w świetle art. 203¹ k.p.c.

Kolejną kwestią wymagającą rozważenia jest uprawdopodobnienie przez pozwaną dokumentami nie pochodzącymi od pozwanej wysokości szkody, składającej się na wierzytelność przedstawioną do potrącenia.

Na rozprawie pełnomocnik pozwanej wyjaśnił według jakiego wzoru (algorytmu) pozwana wyliczyła tą szkodę. Miałaby to być różnica między ceną, za jaką pozwana kupowała towary od powódki na przestrzeni lat 2015-2018 oraz ceną, za jaką towary te powódka kupowała od producenta ((...) S.A.), pomniejszona o koszty transportu na trasie z J. do P. faktycznie poniesione przez powódkę (...) sp. z o.o. w tym okresie.

Już w tym miejscu wskazać jednak trzeba, że przedstawiony przez pozwaną wzór nie prowadzi do wyliczenia szkody w majątku pozwanej, przez którą należy rozumieć uszczerbek w majątku poszkodowanego wyrażający się w różnicy między stanem dóbr, jaki mógłby się w normalnej kolei rzeczy wytworzyć, gdyby nie zaistniało zdarzenie, z którym związane jest powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej, a stanem jaki faktycznie powstał na skutek zdarzenia wywołującego zmianę w dotychczasowym stanie rzeczy, z którym to zdarzeniem związane jest powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej.

Mając na uwadze przedstawioną wyżej definicję szkody - szkodę w ujęciu przedstawionym przez pozwaną można rozważać jako wynik innego wzoru (algorytmu): szkodą tą jest różnica między ceną, za jaką pozwana kupowała towary od powódki na przestrzeni lat 2015-2018 oraz ceną, za jaką powódka mogłaby w tym okresie nabyć te towary od producenta (...) S.A., o ile producent ten miałby wolę współpracy bezpośrednio z pozwaną i sprzedawania jej towarów za taką samą cenę, za jaką sprzedawał wytwarzane przez siebie produkty powódce jako swojemu stałemu kontrahentowi, pomniejszona o rynkowy koszt transportu na trasie z J. do P. oraz koszt organizacji tego transportu w latach 2015-2018, który musiałby zostać poniesiony przez pozwaną (...) Zakłady (...).

Skoro szkoda pozwanej wyraża się kwotą wyliczoną wg wskazanego wyżej algorytmu, to pozwana winna za pomocą dokumentów nie pochodzących od pozwanej:

- uprawdopodobnić za jaką cenę pozwana kupowała towary powódki na przestrzeni lat 2015-2018 (fakt ten został uprawdopodobniony za pomocą faktur VAT wystawionych przez powódkę, które znajdują się na płycie CD złożonej przez pozwaną wraz ze sprzeciwami od nakazów zapłaty);
- uprawdopodobnić za jaką hipotetycznie cenę towary te powódka mogłaby kupić na przestrzeni lat 2015-2018 od producenta (...) S.A.; a także uprawdopodobnić, że producent (...) S.A. w latach tych miałby wolę współpracowania bezpośrednio z pozwaną (fakt ten nie został uprawdopodobniony za pomocą żadnego dowodu, wymagałby zaś dowodów np. z przesłuchania świadków),
- uprawdopodobnić jakie byłyby hipotetyczne (wg cen rynkowych) koszty transportu będących przedmiotem sporu towarów poniesione przez powódkę (...) Zakłady (...) w latach 2015-2018 na trasie z J. do P. oraz koszty organizacji tego transportu (fakt ten nie został uprawdopodobniony za pomocą żadnych dokumentów, do jego uprawdopodobnienia bądź wykazania konieczny jest przy tym dowód z opinii biegłego z zakresu analizy rynku usług transportowych);

pozwana uprawdopodobniła natomiast za pomocą dokumentów inny, irrelevantny dla rozstrzygnięcia fakt, jakim jest koszt transportu spornych towarów faktycznie poniesiony przez pozwaną (...) sp. z o.o. na trasie z J. do P. w latach 2015-2018 – dokumentami uprawdopodobniającymi ten irrelevantny dla rozstrzygnięcia fakt są protokoły oględzin rzeczy sporządzone przez funkcjonariusza (...) w sprawie III K. 405/19 z załączonymi do nich zestawieniami faktur w tabeli nr 2).

Z powyższego wynika wniosek, że pozwana nie uprawdopodobniła za pomocą dokumentów nie pochodzących od pozwanej wszystkich elementów składowych niezbędnych do wyliczenia szkody w majątku pozwanej.

Rozwijając powyższy wywód uzupełnić trzeba, że zebrane w sprawie dokumenty nie uprawdopodobniają, że producent (...) S.A. miał wolę współpracować bezpośrednio z pozwaną w latach 2015 – 2018 i faktycznie podjąłby taką współpracę sprzedając produkty pozwanej po takiej samej cenie, po jakiej sprzedawał powódce. Z doświadczenia życiowego jak również z dokumentów zebranych w sprawie wynika, że mało prawdopodobne jest ażeby (...) S.A. sprzedawał towary powódce po dokładnie takiej samej cenie, po jakiej kupowała je pozwana. Zauważyć trzeba, że zeznając przed prokuratorem dyrektor pozwanej E. G. wskazała, iż kontaktowała się z przedstawicielami (...) S.A., którzy nie od razu zgodzili się na nawiązanie w bezpośredniej współpracy z pozwaną z pominięciem pośrednika, jakim przez wiele lat była powódka (...) sp. z o.o. (...) S.A. – wg relacji E. G. – powoływali się na długoletnią współpracę gospodarczą z (...) sp. z o.o. Jak wynika z kontekstu sytuacyjnego – opisywanego przez świadków składających zeznania przed prokuratorem – producent (...) S.A. miał wiedzę o tym, że jego produkt o nazwach handlowych (...) i F. W. jest sprzedawany zakładom w P. nie bezpośrednio, tylko przez pośrednika (...) sp. z o.o. (...) sp. z o.o. nie polegało jednak na prostym wydłużeniu „łańcucha dostawy”, generującym jedynie zysk dla pośrednika. (...) to wiązało się bowiem z dodatkowymi usługami świadczonymi przez (...) sp. z o.o., do których należy po pierwsze zaliczyć organizację spotkań technologów producenta (...) S.A. na terenie zakładów w P. w celu zapoznania się z linią produkcyjną tych zakładów i tym samym dostosowania produkowanego surowca pod względem cech handlowych (chemicznych i innych) dla potrzeb produkcji realizowanej przez pozwaną. Po drugie po stronie (...) sp. z o.o. leżała organizacja transportu z J. do P., co także wymaga podejmowania określonych czynności organizacyjnych, które w przypadku bezpośredniego zakupu przez pozwaną od producenta zostałyby przerzucone na pracowników pozwanej (niewykluczone, że pozwana musiałaby do tego celu zatrudnić dodatkowe osoby, które zajmowałyby się organizacją transportu, bądź oddelegować do tych zadań już zatrudnionych pracowników, ewentualnie zlecić to firmie zewnętrznej, transport antyzbrylaczy wymaga bowiem odpowiednich środków transportu przystosowanych do przewożenia chemikaliów, niezbędne było też zapewnienie płynności transportów, a także organizacja załadunku na terenie zakładów w J. bądź w C., gdzie była prowadzona produkcja przez (...) S.A.).

Dlatego przy wyliczaniu wysokości ewentualnej szkody po stronie pozwanej nie można w sposób prosty założyć, że (...) S.A. w latach 2015 - 2018 sprzedawałaby pozwanej produkty po takiej samej cenie, po jakiej sprzedawane były one spółce (...). Producent wybierając swojego kontrahenta (nabywcę produktów) kieruje się szeregiem czynników, które mają wpływ na jego wybór oraz na oferowaną cenę, przykładowo są to: gwarantowane terminy odbioru, możliwość zapewnienia bazy dostaw zbieżnej z oczekiwaniami nabywcy, flota transportowa jaką dysponuje bądź jaką może zorganizować odbiorca bądź też dostępne na rynku środki transportu oraz rynkowe koszty tego transportu, koszty organizacji transportu, wieloletnia współpraca, wzajemne zaufanie w stosunku do konkretnego kontrahenta, znaczenie może mieć nawet siedziba odbiorcy, która w przypadku (...) S.A. i (...) sp. z o.o. mieściła się w tym samym mieście (w J.). Nie trzeba wyjaśniać, że wieloletnie zaufanie między kontrahentami współpracującymi ze sobą od wielu lat mogło przekładać się np. na cenę oferowanych produktów, uwzględniającą negocjowane przez strony rabaty. Tym samym niekonieczne ceną, za jaką (...) S.A. sprzedawał towary (...) sp. z o.o., byłaby tożsama z ceną, za jaką sprzedalby je bezpośrednio pozwanej.

Jak wynika z zeznań świadków przesłuchiwanych przez prokuratora (...) S.A. akceptował sytuację, w której był producentem środków o nazwach handlowych (...) i F. W. wykorzystywanych w procesie technologicznym pozwanej i specjalnie dla niej opracowanych, ale sprzedaż tych środków dokonywana była poprzez pośrednika (...) sp. z o.o. Każdy przedsiębiorca działający na rynku kieruje się zasadniczo celem, jakim jest osiąganie zysku z prowadzonej działalności gospodarczej, można więc domniemywać, że taka sytuacja była dla producenta (...) S.A. ekonomicznie korzystna.

W tej sytuacji pozwana – aby móc przedstawić w niniejszym procesie zarzut potrącenia – winna uprawdopodobnić za pomocą dokumentów nie pochodzących od pozwanej, czy (...) S.A. byłby skłonny w latach 2015 – 2018 sprzedawać towary wprost pozwanej i za jaką cenę oraz jakie dodatkowe koszty powstałyby z tego tytułu po stronie pozwanej, które w rzeczywistym stanie rzeczy ponosiła powódka jako pośrednik (są to jak już wspomniano koszty opłacenia transportu firmie zewnętrznej, koszty organizacji transportu, koszty organizacji spotkań w zakładzie produkcyjnym pozwanej w P. umożliwiającym dostosowanie produktu dla potrzeb linii technologicznej pozwanej). Żadnego z tych faktów pozwana za pomocą dokumentów nie pochodzących od pozwanej w niniejszym procesie nie uprawdopodobniła, tym samym przyjęć należy, że nie uprawdopodobniła wysokości szkody.

Na tej podstawie – jak wyjaśniono powyżej przytaczając poglądy doktryny – rzeczą Sądu było pominięcie zarzutu potrącenia jako niedopuszczalnego w świetle art. 203¹ k.p.c.

W toku procesu pozwana podnosiła również, że powództwo w obu połączonych sprawach winno być oddalone w oparciu o art. 5 k.c. Także ten zarzut w ocenie Sądu jest nieuzasadniony.

Zgodzić należy się z pozwaną co do tego, że za pomocą aktu oskarżenia uprawdopodobnione zostało, iż były prezes zarządu powódki A. D. (1) popełnił czyn z art. 296a § 2 k.k. oraz czyn z art. 296a § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na szkodę pozwanej, z których to czynów uczynił sobie stałe źródło dochodu. Jak już wyjaśniono powyżej czynu polegającego na łapownictwie nie popełniła jednak powódka. Czyny byłego prezesa zarządu powódki nie są podstawą do tego, aby pozwana nie zapłaciła powódce za dostarczony, niewadliwy towar. Oceniając zasadność powództwa na płaszczyźnie art. 5 k.c. (w obu połączonych sprawach) należy mieć na uwadze cały kontekst sytuacyjny sprawy, który został opisany już wyżej. Przede wszystkim nie należy zapominać, że wszystkie sporne transakcje, z których powódka dochodzi zapłaty (w związku z którym wystawione zostały cztery będące przedmiotem żądania faktury VAT) zostały nawiązane poprzez złożenie pisemnych zamówień przez pozwaną datowanych na 1 października 2018 r. W tej dacie nie było jeszcze aktu oskarżenia przeciwko A. D. (1), ale zarząd oraz dyrektorzy pozwanej spółki mieli już wiedzę o tym, że A. D. (1) proponował J. W. łapówkę, mieli także wiedzę o tym, że powódka nie jest producentem dostarczanych produktów. Jak już wcześniej wyjaśniano informacje o łapówkarstwie po stronie pracowników pozwanej dochodziły do zarządu i dyrektorów pozwanej już od kilku lat, były jednak bagatelizowane. Pracownicy, którym zarzucano łapówkarstwo w anonimach bądź ustnych informacjach, przez te lata nadal pracowali w pozwanej spółce, mimo tego, że ich działania mogły być przez władze spółki w każdym czasie skontrolowane bądź zweryfikowane. Zarząd (...) Zakłady (...) podjął suwerenną decyzję o dalszym zatrudnianiu tych pracowników bez

szczegółowej weryfikacji należytego wykonywania przez nich obowiązków pracowniczych. Co więcej zamówienie z 1 października 2018 r. zostało podpisane przez dwóch członków zarządu pozwanej oraz dyrektor E. G. oraz sporządzone na papierze firmowanym przez J. W., tym samym osoby podejmujące decyzję o zawarciu objętych niniejszym procesem transakcji były w pełni świadome zarówno tego, że A. D. (1) proponował J. W. łapówkę, jak i tego, że pozwana spółka nie jest producentem dostarczanych produktów.

Rozwijając przedstawioną wyżej argumentację dodać jeszcze trzeba, że z dokumentów będących podstawą opisanego wyżej stanu faktycznego wynika, że przyczyną takiego zachowania pozwanej było to, iż półprodukty zamawiane od powódki były środkami sprawdzonymi w procesie technologicznym pozwanej, były to środki o sprawdzonej renomie, gwarantujące uzyskanie odpowiedniej jakości produktów końcowych wytwarzanych przez pozwaną, a ewentualne zamienniki wiązałyby się po stronie pozwanej z próbami technologicznymi i związanymi z tym kosztami. Pozwana nie zdecydowała się na podjęcie tych kosztów i poszukanie innego producenta. Zauważyć trzeba, że – jak wynika z dokumentów złożonych w sprawie – pozwana już w 2016 r. postanowiła, iż odpieniacz będzie sprowadzany od spółki (...) tylko w okresie dwumiesięcznym (czerwiec-lipiec), postanowiła zarazem, że zostanie przeprowadzona analiza skuteczności poszczególnych środków i wydana rekomendacja odnośnie wyboru dostawców. Mimo sygnałów o możliwości popełnienia przestępstwa łapówkarstwa przez pracowników pozwanej, które docierały do zarządu i dyrekcji pozwanej z różnych źródeł, zarząd pozwanej ostatecznie nie zdecydował się zweryfikować informacji o łapówkarstwie zgłaszając podejrzenie popełnienia przestępstwa odpowiednim organom ścigania. Zarząd pozwanej nie podjął też żadnych działań aby ustalić, czy (...) sp. z o.o. jest producentem, czy tylko dostawcą zamawianych przez pozwaną surowców. Jest to o tyle naganne (pod kątem oceny działań zarządu i dyrekcji pozwanej w świetle obowiązku dochowania należytej staranności), że nie wymagało to żadnych szczególnych działań, wystarczył telefon do działu sprzedaży spółki (...). Zarząd pozwanej nie zdecydował się też zweryfikować informacji o tym, czy produkt dostarczany przez C. jest faktycznie najlepszy na rynku. Nie stoją temu na przeszkodzie wewnętrzne procedury pozwanej (przytaczane przez pozwaną w niniejszym procesie), byłaby to jednak czynność, która wiązałaby się z dodatkowymi kosztami. Pozwana zdecydowała się kosztów takich nie ponosić, co było jej suwerenną decyzją, powiązaną z ryzykiem istnienia nieprawidłowości (m.in. korupcyjnych) w strukturach organizacyjnych pozwanej. W celu weryfikacji wskazanych wyżej informacji wystarczyło zatrudnić wykwalifikowanych chemików bądź też zewnętrzną firmę, która dokonałaby stosownych badań chemicznych, bądź też zewnętrzną firmę, która dokonałaby audytu pod kątem tego, czy w strukturach pozwanej spółki należycie prowadzony jest proces rekomendowania środków do produkcji nawozów sztucznych. Tym samym nieadekwatne do sytuacji są wyjaśnienia zarządu i dyrektora pozwanej, że nie mają w obrębie zakładu w P. technicznych możliwości sprawdzenia faktów objętych ustnymi informacjami i anonimami (było to możliwe, potrzebna była jednak specjalistyczna wiedza z zakresu chemii jak również wiedza z zakresu analizy rynku dostawców półproduktów wykorzystywanych przy produkcji nawozów sztucznych). Skoro zarząd pozwanej nie podjął takich działań mając z różnych źródeł informacje o możliwym popełnieniu przestępstw łapownictwa przez pracowników pozwanej, tym samym świadomie godził się na ryzyko zamawiania produktów od spółki (...), które niekoniecznie musiały być najtańsze na rynku, ich cena była jednak rekompensowana innymi korzyściami po stronie pozwanej, chociażby takimi jak brak ponoszenia kosztów weryfikacji anonimów i innych informacji dotyczących korupcji w strukturach pozwanej, jak też brak ponoszenia kosztów tzw. procedury zakupu próbnego, której wymagało wprowadzenie nowego surowca.

W tych okolicznościach w ocenie Sądu nie można przyjąć, że pozwana powinna otrzymać zamówiony 1 października 2018 r. towar za darmo w oparciu o art. 5 k.c., do tego bowiem sprowadza się wniosek pozwanej o oddalenie powództwa przy zastosowaniu art. 5 k.c.

Mając na uwadze powyższe zasądzono na rzecz powódki w obu połączonych sprawach całe dochodzone przez powódkę kwoty (niesporne co do wysokości) obejmujące cenę z umów sprzedaży oraz odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych, przy czym w odniesieniu do pierwszego powództwa korekcie o jeden dzień podlegała data odsetek, powódka dochodziła ich bowiem od dnia wymagalności, a nie od dnia następnego.

Stan faktyczny sprawy ustalony został w oparciu o dowody z dokumentów złożone przez obie strony. Wierzytelności powódki w obu połączonych sprawach zostały udowodnione dokumentami, wskazać jednak należy, że fakty te nie

były między stronami sporne. Spór dotyczył natomiast istnienia wierzytelności przedstawionej przez pozwaną do potrącenia w toku obu procesów. Z uwagi na art. 203¹ § 1 k.p.c. postępowanie dowodowe w istocie sprowadzało się do oceny, czy pozwana uprawdopodobniła istnienie tej wierzytelności za pomocą dokumentów nie pochodzących od pozwanej. W związku z tym, że uprawdopodobnienie tego faktu mogło być dokonane tylko takimi dokumentami (a pozwana istnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia w ten sposób nie uprawdopodobniła), pozostałe dowody - ze świadków, z opinii biegłego oraz przesłuchania stron - zostały pominięte postanowieniem wydanym na rozprawie 17 lutego 2022 r. Pominięcie tych dowodów uwarunkowane zostało wprost treścią art. 203¹ § 1 k.p.c.

Dokumenty złożone przez obie strony zostały przez Sąd ocenione jako dowody wiarygodne, żadna ze stron nie podnosiła przy tym zarzutów odnoszących się do braku autentyczności tych dokumentów. Na rozprawie 17 lutego 2022 r. Przewodniczący zwrócił uwagę na to, że pozwana do sprzeciwów od nakazu zapłaty załączyła płyty CD, na płytach znajdują się faktury VAT wystawione przez powódkę dotyczące towarów kupowanych przez pozwaną, w ilości 423, faktury pochodzą z okresu od 9 stycznia 2015 r. do 4 grudnia 2018 r. i opiewają na łączną kwotę 62.084.006,68 zł, zaś do pisma procesowego pozwanej z 2 grudnia 2021 r. załączona została płyta CD, na której znajdują się następujące dokumenty: procedura nr PQ-O-MO1 Realizacja zakupów, procedura nr PQ-O-MO2 Zakupy surowców, procedura nr PQ-O-PO1 Planowanie produkcji, ekspertyza Instytutu (...), sprawozdanie z badań sporządzone przez Instytut (...). Dalej Przewodniczący stwierdził, że zgodnie z art. 243² k.p.c. dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone (w rozumieniu art. 243¹ k.p.c., to jest dokumenty zawierające tekst umożliwiające ustalenie ich wystawców) stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia, przy czym w świetle art. 77³ k.c. dokumentem na gruncie prawa cywilnego jest każdy nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią, w tym płyta CD.

Pełnomocnik powódki potwierdził na rozprawie, że otrzymał od pełnomocnika pozwanej obie płyty CD i zapoznał się z nimi. Tym samym dokumenty znajdujące się na płytach CD stanowiły dowody podlegające ocenie pod kątem wiarygodności jak również przydatności dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia. Dowody te zostały przeprowadzone bez potrzeby drukowania dokumentów z nośnika informacji, jaki stanowią płyty CD.

Pominięcie dowodu z zeznań świadków oraz z przesłuchania stron - jak już wyjaśniono - uwarunkowane zostało treścią art. 203¹ § 1 k.p.c. Sąd podał natomiast ocenie dowody z dokumentów w postaci protokołów przesłuchania świadków i podejrzanych przed prokuratorem (prokurator przesłuchał m.in. te osoby, które zostały powołane w charakterze świadków w sprawie niniejszej). Protokoły przesłuchania świadków oraz podejrzanych w postępowaniu prowadzonym przez prokuratora zostały ocenione jako dowody wiarygodne, potwierdzające fakt, że przesłuchiwane przez prokuratora w charakterze świadka bądź podejrzanego osoby złożyły zeznania o treści zgodnej z protokołem. W oparciu o protokoły z przesłuchania tych osób Sąd uznał, że w niniejszym procesie uprawdopodobnione zostały fakty, które świadkowie oraz podejrzany A. D. (1) przedstawili w swoich zeznaniach w postępowaniu karnym, nie budziły bowiem one wątpliwości w powiązaniu z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Istotny dla sprawy dowód stanowił również akt oskarżenia, jako dokument niekwestionowany przez żadną ze stron niniejszego postępowania.

Powołany przez pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty dowód z opinii biegłego został przez Sąd pominięty, co zostało - podobnie jak w przypadku dowodu z zeznań świadków i stron - uwarunkowane treścią art. 203¹ § 1 k.p.c., uzupełniająco wskazać jednakże trzeba, że dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości powołany przez pozwaną i tak nie przyczyniłby się do rozstrzygnięcia sprawy. Pozwana powołała bowiem dowód z opinii biegłego w celu wykazania różnicy pomiędzy ceną, po której powódka dokonywała zakupu antyzbrylaczy od (...) S.A. a ceną, za którą powódka sprzedawała te surowce pozwanej w okresie od stycznia 2015 r. do stycznia 2020 r., tymczasem wyliczenie takiej różnicy nie wymaga wiadomości specjalnych, udowodnienie wysokości szkody wymagało jednak powołania dowodu z opinii biegłego z całkiem innej dyscypliny (co zostało wyjaśnione powyżej), którego pozwana nie powołała.

O kosztach postępowania orzeczono w obu połączonych sprawach zgodnie ze art. 108 § 1 k.p.c. pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się postępowania.